Тыднёвік Магілёўскі

Тыднёвік Магілёўскі

№ 30 (94) 4-10 жніўня 2000 г. Кошт 50 руб.

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

Бракуе Стваральнай Ідэі

Фота IREX

Прывітаньне, "Тыднёвік Магілёўскі"!

Вось вырашыў напісаць да Вас ліст каб выказаць сваю думку наконт бягучых падзеяў. Яшчэ хачу зазначыць, што Вашае выданьне найбольш пасуе маім поглядам, бо Вы – выданьне праўдзівае, сьмелае й беларускае. Апошняга ў нашай акупаванай краіне катастрафічна бракуе, у тым ліку і ў апазыцыйным друку. Чым далей, тым меней чамусьці ў мяне застаецца жаданьня падтрымліваць апазыцыю гатунку "объединённая демократическая", бо я лічу, што ва ўмовах інтэнсыўнай калянізацыі нашай краіны Расейскай імпэрыяй яна (оппозиция) неадэкватна слаба абараняе Беларусь. Праўда, гэта пры ўмове, што незалежнасьць нашае краіны ўяўляе для сёньняшняе апазыцыі прыярытэтную каштоўнасьць. Гледзячы па яе справах, мяне адольвае ўсё больш сумневу ў гэтым. Вось улада – адразу бачна – зьяўляецца для яе такой каштоўнасьцю й тое натуральна для палітычнай апазыцыі, але зусім ненатуральна для людзей, якія імкнуцца называцца нацыянальнай элітай; у часе спатканьня на самым высокім узроўні з заходнімі палітыкамі яны выкарыстоўваюць гэтыя магчымасьці толькі каб рэкламаваць сябе дый прасіць дапамогі толькі для сябе, забываючыся пра незалежнасьць сваёй краіны, якая знаходзіцца пад пагрозай.

"Объединённая" апазыцыя згуртаваная на дзьвюх прынцыпах: антылукашызм й дэмакратызм. Ну, з антылукашызмам усё зразумела, але гэта разбуральны адмоўны прынцып, які скіроўвае апазыцыю толькі на разбурэньне марыянэткавага рэжыму Лукашэнкі. На стваральны крытэр у дадзеным выпадку прэтэндуе крытэр дэмакратычнасьці. Але ён досыць абстрактны й не гарантуе незалежнасьці Беларусі ў момант непазьбежнага сыходу Лукашэнкі. Пад гэтай "вывескай" да нас могуць прыйсьці адмысловым чынам расейскія "вызваліцелі" каб усталяваць у нас "дэмакратыю" (магчыма, што такім жа чынам як "мір" у Ічкерыі).

Гарантам незалежнасьці маглі б быць паралельныя існуючай уладзе беларускія канстытуцыйныя структуры, тым больш што нашая (насамрэч каляніяльная) улада год як згубіла рэшту сваёй легітымнасьці. Але і ў гэтым кірунку таксама нічога ня робіцца пры існуючых канстытуцыйных паўнамоцтвах Вярхоўнага Савету №13.

Да ўлады на Беларусі можна прыйсьці рознымі шляхамі. Найкарацейшым шляхам пакуль яшчэ застаецца шлях праз Маскву, і гэта ёсьць вялікай спакусай для нашай намэнклятурнай апазыцыі. Ён таксама ёсьць больш небясьпечным для Беларусі. Але гэты шлях робіцца ўсё больш даўжэйшым і ўсё менш пэрспэктыўным.

Я лічу, што неабходна падумаць пра стварэньне апазыцыі на іншых кансалідуючых прынцыпах: Беларушчына ды дэмакратычнасьць. Дый сама Беларуская Ідэя па сваёй прыродзе дэмакратычная й заўсёды была такой. Успомніце нашую гісторыю, ВКЛ, БНР... У нас заўсёды прысутнічала талерантнасьць й гарантаваліся асноўныя свабоды ў адрозьненьне нават ад заходнеэўрапейскіх краінаў, ня кажучы ўжо пра Масковію.

Зараз пачалася перадвыбарчая валтузьня дзеля выбарчага фарсу, які мусіць адбыцца ўвосень. Да мяне на маім працоўным мейсцы ўжо падыходзілі аж два разы па подпіс пад загадзя складзеным сьпісам работнікаў за кандыдатуру аднаго высокага з межах нашага прадпрыемства начальніка-кадравіка. Я натуральна адмовіўся. Яшчэ мяне зьдзіўляе дзіцячае жаданьне прыняць у гэтым фарсе ўдзел некаторых апазыцыйных, здаецца, сур'ёзных палітыкаў. Нелегітымнасьць рэжыму – адзінае на сёньня дасягненьне й спрыяльны фактар для апазыцыі, дый шанец для Беларусі. Дык навошта ўдзельнічаць у гэтых псэўда-выбарах, ладжаных незаконнай й злачыннай уладай у свой бясправны й кішэнны "парлямэнт"? Карысьці з гэтага ніякай, затое будуць значна легалізаваныя марыянэткавы рэжым й палітыка інкарпарацыі Беларусі ў склад Расеі. Гэты ўдзел будзе найвялікшым глупствам й злачынствам супраць Беларусі.

На заканчэньне хачу павітаць вынікі Ўсебеларускага Зьезду. Няхай дапаможа ўсім нам Бог у спраўджваньні векавечнай народнай мары і надзеі на незалежнае, прыстойнае і сумленнае жыцьцё. Жыве Беларусь!

Раман СТАСЭВІЧ, канструктар

P.S. Прабачце, калі ласка, за магчымыя памылкі ***(іх практычна не было – рэд.)***, бо беларускую мову ў школе, так склалася, што не вывучаў, бо жыў у Расеі.

Нават настаўнікі адважыліся

Дрыбін з маленькага мястэчка і штучнага райцэнтру паступова выходзіць у лідэры як цэнтар грамадзкай актыўнасьці. Яшчэ не забыўся тут чэрвеньскі страйкавы пратэст у аднайменным калгасе. І вось днямі пратэставалі настаўнікі. Ім, як раней калгасьнікам, таксама не аддаюць зробленыя грошы. Ужо пайшоў на апошні месяц лета, а настаўнікі так і не дачакаліся "адпускных", і ня атрымалі такога, сапраўды незаслужанага, заробку. Бо менавіта гэтая сацыяльная група – адно з апірышчаў улады, найбольш шырокая частка грамадзтва, якая сама дэманструе і навучае гэтаму новыя пакаленьні быць вернымі рэжыму й слухацца яго.

Аднак давялося праявіць іншыя якасьці. Па словах старшыні райкама прафсаюза Марыны Яфрэмавай, настаўнікі працяглы час верылі начальніцкім абяцаньням на сёньня-заўтра "решить вопрос", тым больш такое распараджэньне аддаў сам сп.Ярмошын. Калі стала канчаткова ясна, што ўсё гэта хлусьня, бо грошай у раёне папросту няма, больш за 30 настаўнікаў падалі заяўку на адпаведны грамадзкі пікет. Напалоханае начальства знайшло грошы праз 2 дні. Але справа на тым ня скончылася. Як зазначае тая ж сп.Яфрэмава, райвыканкам вельмі незадаволены тым, што пікетаваць зьбіралася нават дырэктарка школы, тым самым паказаўшы "неразуменьне складанай эканамічнай сытуацыі ў краіне".

Добра яшчэ, што не "міжнароднай абстаноўкі", як тое ў падобных выпадках трактавалася яшчэ нядаўна. Хто знае, можа і вернемся да былой практыкі. Хаця наўрад ці, калі нават настаўнікі адважыліся пастаяць за сябе.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Моладзевы "Паход у народ-II"

Магілёўскія маладафронтаўцы робяць другі наступ на гарадзкія сацыяльныя праблемы. Нагадаем, што мінулай зімой, калі падчас эксьпэрымэнту з грамадзкім транспартам уладамі быў адменены аўтобусны маршрут №7, менавіта моладзь сабрала блізу 800 подпісаў "супраць" – і праз тое вярнула пасажырам маршрут, а для сябе набыла досьвед кантактаваньня (дарэчы, беларускамоўнага) з народам.

Гэтым разам кампанія выглядае не настолькі глябальнай, але ня меней патрэбнай. Першае, што будзе зроблена, дык гэта сабраныя подпісы за пуск ліфта ў будынку па адрасе вул.Турава,10. Рэч у тым, што днямі з дому быў скрадзены кабель электрасілкаваньня, на што рамонтнікі адказалі абяцаньнем выправіць аварыю на працягу... двух месяцаў. Увесь гэты час хадзіць на дзясяты паверх пешшу нават фізычна дасканалым людзям досыць складана, а ў доме жывуць (пра што сталася, дарэчы, вядомым ад жыхара гэтага ж дому – актывіста МФ) састарэлыя і хворыя, а таксама цяжарныя жанчыны.

Другое, як прыкмецілі маладафронтаўцы, па вул.Кірава, якая злучае крамы "Фазан" і "У Шульмана" (па-народнаму), дзіўным чынам прадугледжаны рух пешаходаў – па праезднай частцы. Вось і туляцца сполахана ад транспарту дарослыя дзядзькі ды цёткі, іхныя дзеці й маладыя мамы са сваімі малечамі да сьценаў дамоў ды спадзяюцца на сваю добрую рэакцыю. Таму моладзь узялася сабраць подпісы пад патрабаваньнем адпаведна добраўпарадкаваць ці зрабіць новыя ходнікі (тратуары).

... Аднак клопат мясцовых маладафронтаўцаў аб ходніках, транспарце, пітной вадзе ды інш. зусім не азначае, што МФператўвараецца ў сацыяльную службу замест той, якую ўтрымлівае на грошы падаткаплацельшчыкаў улада. Моладзь цудоўна разумее, што ня здолее вырашыць і малое часткі праблемаў, што абрынуліся (пад такой уладай) на беларускае грамадзтва сёньня. Але перакананая, што сваім прыкладам паказвае магчымасьць і плённасьць супольнага змаганьня людзей за свае правы.

За ўсе правы, сярод якіх права жыць у добраўпарадкаванай і ўтульнай, цывілізаванай і зручнай краіне – найпершае. Разам, вядома, з правам жыць у краіне вольнай і дэмакратычнай. Адно другому не замінае, адно другое забясьпечвае.

Вазьміцеся за любую грамадзкую справу, каб пераканацца ў тым!

Андрусь КАВАЛЁЎ

Напад сьведчыць пра посьпех

... Улада жыве сваёй лёгікай, якую ніякімі відавочнасьцямі не адмяніць. Напрыклад, для таго, каб зьменшыць грамадзкі ўнутраны і па-замежны ўплыў Усебеларускага Зьезду, больш лягічным з боку БТ і афіцыйных газэтаў быў бы выгляд, што нічога не адбылося: ці так важна, якія там "отморозки" у чарговы раз самі сябе віталі воклічам "Жыве Беларусь!"... Аднак лёгіка дзяржаўна-прапагандысцкая вымагае ад ейных служкаў "адпрацоўкі" свайго кавалаку хлеба з маслам і штодзённай дэманстрацыі "вернасьці" рэжыму. Яна й дыктуе якраз алягічныя паводзіны: штодзённы праклён лукашэнкаўскай прапагандысцкай машынай толькі дадае форуму і ягоным вынікам высокага значэньня, якога яны сапраўды вартыя.

Журналістаў, замежных гасьцей і дыпляматычных назіральнікаў найперш уразіла прадстаўнічасьць Зьезда – як колькасная (блізу 1500 чалавек), так і якасная. Выкарыстаньне ўсіх вядомых насёньня дэмакратычных формаў прадстаўніцтва забясьпечыла выбраньне на форум дэлегатаў, якія ахапілі максымальна шырокі спэктар беларускага грамадзтва па ўсіх вартасных парамэтрах: узросьце і прафэсіях, адукацыі, месцы жыхарства, палітычнай арыентацыі і грамадзкай актыўнасьці, нацыянальнасьцях. Навукоўцы і адміністратары, рабочыя і вяскоўцы, літаратары й інжынэры, настаўнікі і лекары, студэнты і вайскоўцы, прафсаюзныя актывісты і праваабаронцы, партыйныя функцыянэры і выкладчыкі адукацыйных установаў, дзяржаўныя служачыя, нядаўнія кіраўнікі краіны й цяперашнія мясцовыя дэпутаты – здавалася, што Зьезд фармавалі былыя спрактыкаваныя партапаратчыкі, якія як ніхто ўмелі забясьпечваць патрэбны склад любой імпрэзы. Аднак, як вядома, абыйшлося бязь іх – такой была Воля беларускага грамадзтва, якое нечакана для ўлады (а ў нечым, праўду сказаць, і для сябе самога) адгукнулася на небясьпеку страты Незалежнасьці – сьвядомасьцю, сьмеласьцю і арганізаванасьцю.

Зьезд віталі Івонка Сурвіла, Васіль Быкаў, Зянон Пазьняк, Сямён Шарэцкі. Тэлеграмы даслалі таксама Вацлаў Гавэл, Генадзь Удавенка, Юры Кастэнка. Непасрэдны спачувальны ўдзел у форуме прынялі прадстаўнікі амбасадаў Польшчы, Францыі, Італіі, Сойму Літвы. Відавочна, што за ўсім уважліва сачылі некалькі дзясяткаў "вачэй і вушэй" адпаведных расейскіх і ўласных спэцслужбаў. Безумоўна, што ўва ўсіх данясеньнях і рапартах магло быць пазначанае толькі адно: зьезд прайшоў вынікова. (Відаць, на гэтай падставе рэжым аддаў БТ і сваім газэтам загад – аднак, відавочна запозьнены – максымальна зьменшыць значэньне форуму і суцішыць ягоны рэзананс).

Зьезд выслухаў шэраг філязоўскіх, гістарычных, палітычных і эканамічных дакладаў і выступаў нацыянальна-канцэптуальнага і практычнага зьместу *("ТМ" сёньня й надалей падасьць найбольш цікавыя вытрымкі зь іх).* Прыняў Акт Незалежнасьці. Выказаў гатовасьць сабрацца на сваю другую сэсію ў любы час, калі будзе патрэба ў прыняцьці больш практычных захадаў і мераў для абароны дзяржаўнага Сувэрэнітэту.

... Астатнія падрабязнасьці форуму штодзень падаюцца рэжымнай прапагандай, успрымаючы якую трэба мець на ўвазе толькі адно: там, дзе гаворыцца "не" – насамрэч было "так".

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК па пытаньнях палітыкі

Фота IREX

Акт Незалежнасьці Беларусі

Мы, дэлегаты Ўсебеларускага Зьезда, паўнамоцныя прадстаўнікі народа Беларусі,

– усьведамляючы адказнасьць за будучыню краіны;

– напамінаючы, што Рэспубліка Беларусь зьяўляецца дзяржавай-заснавальніцай Арганізацыі Аб'яднаных Нацыяў;

– грунтуючыся на прынцыпах і нормах міжнароднага і нацыянальнага права,

ЗАЯЎЛЯЕМ:

Беларускі народ мае тысячагадовую гісторыю сваёй дзяржаўнасьці: ад Полацкага княства, Вялікага Княства Літоўскага, Беларускай Народнай Рэспублікі да сучаснай Рэспублікі Беларусі. Прынятая Вярхоўным Саветам 27 ліпеня 1990 году Дэклярацыя аб дзяржаўным сувэрэнітэце сьцьвярджае яго дзеля галоўнай мэты – свабоднага разьвіцьця і дабрабыту, годнага жыцьця кожнага грамадзяніна Беларусі. Яна абвяшчае незалежнасьць краіны ў вонкавых дачыненьнях, вяршэнства, самастойнасьць і паўнату дзяржаўнай улады, дзеючай на падставе правамоцных законаў. Любыя дзеяньні супраць сувэрэнітэту Беларусі і нацыянальнай дзяржаўнасьці недапушчальныя й павінны карацца як найвялікшае злачынства.

Дзяржаўны сувэрэнітэт быў замацаваны ў Канстытуцыі, прынятай 15 сакавіка 1994 года. Паводле яе Беларусь увайшла ў сьвет як нэўтральная, мірная і бязьядзерная дзяржава.

Незалежнасьць Беларусі ёсьць набыткам ня толькі сёньняшняга пакаленьня, але і нашых продкаў і належыць нашчадкам. Сувэрэнітэт краіны ня можа быць абмежаваны або скасаваны праз рашэньні дзяржаўных асобаў і органаў, нават праз рэфэрэндум.

Сёньня незалежнасьць Беларусі знаходзіцца пад пагрозай. Рэальнай небясьпекай сталася дамова аб стварэньні так званай саюзнай дзяржавы з Расеяй, падпісаная 8 сьнежня 1999 году прадстаўнікамі беларускіх ўладаў, чыя легітымнасьць не прызнаецца ў большасьці краінаў сьвету. Мы – за добрыя, раўнапраўныя і ўзаемавыгодныя адносіны з усімі краінамі сьвету, і асабліва з суседзямі: Расеяй, Украінай, Польшчай, Літвой, Латвіяй. Але мы не жадаем станавіцца рэгіёнам іншай дзяржавы. Мы не дазволім ліквідаваць нашую незалежнасьць і абмежаваць наш сувэрэнітэт, зьнішчыць нашую краіну.

Незалежнасьць – гэта натуральнае права ўсяго народа, кожнага грамадзяніна. Толькі яна і толькі дзяржаўны сувэрэнітэт адкрываюць шлях нашай краіне ў эўрапейскую і міжнародную дэмакратычную супольнасьць.

Мы, дэлегаты Ўсебеларускага Зьезду,

СЬВЕДЧЫМ

Богам і гісторыяй дадзенае нашаму народу права мець сваю незалежную дзяржаву зь яе адвечнымі сымбалямі – бел-чырвона-белым сьцягам і гербам "Пагоня".

АБВЯШЧАЕМ

дзяржаўны сувэрэнітэт неад'емнай каштоўнасьцю беларускага народа.

ПРЫЗНАЁМ

ня маючымі законнай сілы любыя пагадненьні і рашэньні, скіраваныя на скасаваньне альбо абмежаваньне сувэрэнітэту Беларусі.

ЗАКЛІКАЕМ

усіх грамадзянаў Беларусі і ўсіх суайчыньнікаў за мяжой згуртавацца вакол ідэяў Акта Незалежнасьці Беларусі, бараніць незалежнасьць Айчыны; парлямэнты і ўрады дэмакратычных дзяржаваў, міжнародныя арганізацыі і сусьветную грамадзкасьць забясьпечыць гарантыі сувэрэнітэту Рэспублікі Беларусі.

Жыве Беларусь!

Прынята Ўсебеларускім Зьездам

29 ліпеня 2000 году ў Менску

Мы - гаспадары на сваёй зямлі

Разам пераможам

З выступу в.а. старшыні Кансэрватыўна-Хрысьціянскай партыі БНФ Юрыя Беленькага на Ўсебеларускім Зьезьдзе

... Расея ў нашай краіне праз сваю каляніяльную адміністрацыю, сваю "апазыцыю" імкнецца разбурыць усе структуры беларускай дзяржаўнасьці – парлямэнт, мясцовае самакіраваньне, эканоміку, войска, мову, культуру, сымболіку.

Перад грамадзтвам стаіць пытаньне: як змагацца з гэтым? Нямала людзей лічаць, што абаперціся ў гэтым змаганьні можна на зьнешнія фактары – альбо на Ўсход, альбо – на Захад. Гэта ілюзія.

Сьведчаньнем "спрыяльнасьці" усходняга фактару зьяўляецца нядаўні зварот кіраўнікоў фракцыяў Расейскай Думы да Лукашэнкі, дзе прапаноўваецца прыбраць усе перашкоды да "інтэграцыі" – чытай: інкарпарацыі Беларусі ў Расею.

Сьведчаньнем "спрыяльнасьці" заходняга фактару могуць служыць настойлівыя захады эўрапейскіх структураў схіліць беларускую апазыцыю да ўдзелу ў лукашэнкаўскім выбарчым фарсе.

КХП лічыць, што асноўным фактарам, які можа карэнным чынам зьмяніць сытуацыю, ёсьць унутраны фактар – кансалідацыя беларускага грамадзтва для змаганьня за незалежнасьць Айчыны. У гэтай сувязі мы выступілі з ініцыятывай "Беларуская салідарнасьць", падчас якой заклікаем грамадзянаў да ўдзелу ў масавых акцыях пратэсту супраць разьмяшчэньня расейскіх ваенных аб'ектаў на нашай тэрыторыі, праводзім збор подпісаў за непрызнаньне "саюзнага дагавору". Альтэрнатывай рэжыму павінны стацца структуры сапраўды народнай улады – у гэтай сувязі мы выступаем з ініцыятывай стварэньня "Грамадзянскага Парлямэнту".

Разам пераможам!

29 ліпеня 2000 году, Менск.

Межы талерантнасьці

З выступу старшыні БНФ "Адраджэньне" Вінцука Вячоркі на Ўсебеларускім Зьезьдзе

Цяжкі, але неўнікнёны абавязак адказных палітычных сілаў краіны, якія дзейнічаюць тут і цяпер (у тым ліку БНФ) – не паўтараць ранейшых памылак, не рабіць новых, а знайсьці адэкватны адказ на пагрозу пазбавіць Бацькаўшчыну незалежнасьці. Рэжым цяміць толькі сілу. Нашая сіла і моц у тым, што, нарэшце, за колькі гадоў палітычныя, грамадзкія, прафсаюзныя арганізацыі, якія вызнаюць як каштоўнасьць незалежнасьць і свабоду, лучацца ў аб'яднаную апазыцыю. Нашае яднаньне й акцыі заўважаныя сьветам, які справядліва ня любіць тых, хто толькі ные, а дапамагае толькі дзейсным і моцным. Нас, незалежнікаў, пачалі, нягледзячы на расейскую процівагу, падтрымліваць на міжнароднай арэне. Ня можна змарнаваць гэтага даверу, як і ўласных агульных здабыткаў: Рады БНР, носьбіта сымбалічнай пераемніцы беларускай несавецкай дзяржаўнасьці, легітымнага Вярхоўнага Савету 13 скліканьня, які ўстояў пагрозаў і спакусы, грамадзка-палітычнай еднасьці ў змаганьні за сувэрэнітэт, сацыяльнае разьвіцьцё і дэмакратыю. Менавіта таму, што гэта ў нас ёсьць, рэжыму і Маскве дазарэзу патрэбная легітымізацыя "саюзных дамоўленасьцяў". Разьлік на восеньскія выбары. Рашэньне апазыцыі адназначнае: мы не бярэм у іх удзелу ні пад якім выглядам да моманту выкананьня ўладай вядомых 4-х умоваў. Нашая салідарная пазыцыя рэальна ўплывае на станоўчую міжнародную палітыку ў беларускім пытаньні, прадвызначае непрысланьне назіральнікаў і, адпаведна, непрызнаньне вынікаў выбараў. Тыя, хто паддасца на спакусу ўладнага "карыта" і пойдуць на выбары (без рэальных магчымасьцяў уплываць на палітыку ў мяркуемай палаце), возьмуць на сябе вельмі сур'ёзную адказнасьць за маральныя і палітычныя наступствы такога кроку. Што тычна БНФ, дык мы распачнем палітычную восень шырокім адзначэньнем Дня беларускай вайсковай Славы, які прыпадае на 8 верасьня. Беларуская талерантнасьць не павінна распаўсюджвацца на ворагаў нашай незалежнасьці.

29 ліпеня 2000 году, Менск

ВЫБАРЫ – 2000. КАНЦЭПЦЫЯ. ЗЬМЕСТ. ПРАКТЫКА

Якія выбары нам прапануюць

Дагэтуль у грамадзтве, у палітычным асяродзьдзі няма супольных адносінаў да маючых адбыцца восеньскіх выбараў. Ясна толькі, што для ўлады яны маюць выключна важкае значэньне, бо на карце стаіць пакуль нявырашанае Лукашэнкам пытаньне аб міжнародным прызнаньні ягонага рэжыму (няхай сабе й недэмакратычным, але хаця б законным).

Кожны самастойна будзе вырашаць свае адносіны як да факту выбараў, так і да іхняга зьместу. Аднак гэтае стаўленьне (якім бы ні было) мусіць быць апраўданым, разважлівым і асэнсаваным. Менавіта з павагі да нашых чытачоў мы вядзем гэтую рубрыку: думайце, разважайце, аспрэчвайце, а галоўнае – прымайце сьвядомыя рашэньні...

На 15 кастрычніка 2000 году прызначаныя выбары ў Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусі – у парлямэнт, прававы статус якога яшчэ ня вызначаны, бо адпаведнага закону прынята пакуль не было.

Чаго чакаць ад выбараў? Паводле якіх правілаў яны будуць праходзіць? Ці здолеюць яны вырашыць тыя складаныя палітычныя й прававыя праблемы, якія паўсталі ў краіне пасьля рэфэрэндума 1996 году? Паспрабуем адказаць на гэтыя пытаньні.

Куды прапануецца выбіраць?

Улады не хаваюць, у які менавіта парлямэнт будуць праходзіць выбары. Гэта – так званы Нацыянальны сход. Нагадаем: ягоная ніжняя палата – Палата прадстаўнікоў – была створаная з дэпутатаў распушчанага Вярхоўнага Савету. Прававой асновай гэтаму стаўся ўказ А.Лукашэнкі ад 27 лістапада 1996 году "Аб ухваленьні сьпісу дэпутатаў Вярхоўнага Савету Рэспублікі Беларусі, уключаных у склад Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусі". І вышэйшая палата Нацыянальнага сходу была ўтвораная на падмурку сумнеўнага ў сэньсе законнасьці дэкрэту ад 11 сьнежня 1996 году "Аб замацаваньні Палажэньня аб выбарах сябраў Савету Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусі".

Прайшло амаль чатыры гады. "Прызначаны" А.Лукашэнкам парлямэнт не атрымаў ані міжнароднага прызнаньня, ані даверу насельніцтва краіны. Да сёньня ніхто ня можа высьветліць: каго прадстаўляюць "палатачныя" дэпутаты? Тое ж пытаньне паўстае і пра сябраў Савету Рэспублікі: ці можна лічыць іх прадстаўнікамі народу й на якой падставе А.Лукашэнка ўзурпаваў права прызначаць восем "сэнатараў"?

Падрыхтаваны праект закону "Аб Нацыянальным сходзе Рэспублікі Беларусі" пазбаўляе парлямэнт найважнейшых функцыяў заканадаўчага органу. Скліканьне сэсіяў, павесткі паседжаньняў, унясеньне, абмеркаваньне й прыняцьце законаў пастаўленыя пад жорсткі кантроль прэзыдэнта. Парлямэнт цалкам залежыць ад "прэзыдэнцкай касы". Ён ня можа ўносіць папраўкі ў Канстытуцыю й тлумачыць яе.

Толькі гэтых "навацыяў" дастаткова, каб упэўніцца ў палітычнай і прававой "імпатэнцыі" будучага парлямэнту.

Паводле якіх правілаў будуць адбывацца выбары?

Нядаўна прынятый Выбарчы кодэкс устанаўлівае мноства абмежаваньняў правоў грамадзянаў па вылучэньню імі сваіх прадстаўнікоў у парлямэнт. У прыватнасьці, кандыдатамі на дэпутаты ня могуць быць вылучаныя асобы, якія маюць ня зьнятую судзімасьць. Гэтае палажэньне супярэчыць арт.64 Канстытуцыі, якая пазбаўляе пасыўнага выбарчага права толькі тых грамадзянаў, якіх суд прызнаў недзеяздольнымі й тых, хто знаходзіцца згодна з вырокам суда ў турме. Канкрэтна гэта азначае, што М.Чыгір, М.Статкевіч, В.Шчукін, якія былі асуджаныя ўмоўна й атрымалі адтэрміноўку ў выкананьні прысуду, паводле Выбарчага кодэксу ня будуць дапушчаныя да ўдзелу ў выбарах, хоць паводле Канстытуцыі яны такое права маюць.

Неабходна зьвярнуць увагу на захаваньне мажарытарнай сытэмы выбараў, што даказала сваю "надзейнасьць" падчас выбараў пры савецкай уладзе. Яна дазваляе кантраляваць працэс рэгістрацыі кандыдатаў на дэпутаты й на 100% гарантуе выбраньне "сваіх".

Да апошняга абмежаваныя магчымасьці кандыдатаў у часе правядзеньня перадвыбарчага агітаваньня. У той жа час захаваны чысьцютка савецкі падыход да фінансаваньня выбараў – выключна коштам рэспубліканскага бюджэту. На выбарчую кампанію кандыдату выдзяляюць ня больш за 50 мінімальных заробкаў. Што можна зрабіць за гэтыя грошы? Ці толькі надрукаваць тысячу ўлётак...

Мэханізм кантролю за выбарамі, які прапануецца ў Кодэксе, не забясьпечвае празрыстасьці выбараў. Наадварот – ён адчыняе шырокія магчымасьці для рабленьня падтасовак ды іншых фальсыфікацыяў.

Некалькі словаў аб папраўках у гэты Выбарчы кодэкс, якія ўлада прадставіла ў якасьці вынікаў дзейнасьці так званага "грамадзка-палітычнага дыялёгу". Ацэнім асноўныя зь іх з пункту гледжаньня іхняга ўплыву на выбарчы працэс.

1. У новай рэдакцыі артыкула 13 ужываецца паняцьце "назіральнік" й расьпісаныя ягоныя правы. Аднак правоў гэтых яўна недастаткова каб забясьпечыць надзейны кантроль за выбарамі. Акром таго, некаторыя з гэтых правоў наогул будзе вельмі цяжка рэалізаваць. Напрыклад, назіральнікі маюць права знаёміцца з пратаколамі ўчастковых камісіяў аб выніках галасаваньня, але копіі пратаколаў яны павінны рыхтаваць уласнымі сіламі й сродкамі. У гэты ж час назіральнікам забараняецца "утвараць перашкоды ў правядзеньні галасаваньня", а таксама "знаходзіцца каля сталоў выдачы бюлетэняў, кабінаў і скрыняў для галасаваньня" й г.д.

2. Зьменены парадак запаўненьня выбарчага бюлетэню. Падчас галасаваньня выбаршчык можа ставіць любы знак у пустым квадраце, што месьціцца праваруч прозьвішча кандыдата, за якога ён галасуе.

3. Палітычныя партыі атрымалі права вылучаць сваіх кандыдатаў пры ўмове, калі на тэрыторыі адпаведнага раёну ці гораду маецца створаная ў вызначаным парадку да прызначэньня выбараў арганізацыйная структура партыі. Першапачаткова патрабавалася мець у акрузе пярвічку, зарэгістраваную ў мясцовых органах улады.

4. Новай ёсьць норма, якая абавязвае кандыдатаў на дэпутаты прадстаўляць дэклярацыю аб даходах і маёмасьці.

Ня трэба быць аналітыкам, каб зразумець касмэтычны характар зьменаў у Выбарчы кодэкс.

Што дадуць гэтыя выбары?

Правядзеньне выбараў у Нацыянальны сход, які адпачатку пазбаўлены асноўных атрыбутаў парлямэнту (незалежнасьць, паўнамоцнасьць, самастойнасьць), анічога ня зьменіць у палітычным жыцьці краіны. Адзін псэўдапарлямэнт зьменіцца на другі. Нязьменнай застанецца адзінаасобная ўлада. Парлямэнт будзет выконваць выключна дэкаратыўную ролю.

Пры ўсталяваных Выбарчым кодэксам правілах ніхто з апазыцыі ў парлямэнт папросту не патрапіць. Таму для апазыцыі няма розьніцы – удзельнічай у выбарах, ці не, а вынік будзе аднолькавым – нулявым. На той выпадак, калі нехта з "чужых" усё ж прабярэцца ў парлямэнт, прадугледжаны мэханізм так званага датэрміновага адкліканьня. Надзвычайнай мерай можа быць роспуск любой з палатаў.

Прадугледжаны пераход да прафэсійнага прынцыпу фармаваньня "ніжняй" палаты. Магчыма, гэта крыху падвысіць якасьць заканадаўчай дзейнасьці. Але ў любым выпадку захаваецца залежны стан парлямэнту ад выканаўчай улады, і гэта – вырашальная характарыстыка. Як і раней, законы будуць прымацца пад дыктоўку чыноўнікаў з адміністрацыі прэзыдэнта.

Які парлямэнт нам патрэбны?

У сьвятле апошніх падзеяў усё больш відавочным становіцца неабходнасьць узнаўленьня ў краіне незалежнага парлямэнту, які б стаўся выразьнікам волі нацыі й дзейнічаў у інтарэсах усяго народу.

Па меркаваньню незалежных экспэртаў, Беларусі патрэбны аднапалатны парлямэнт. З улікам колькасьці насельніцтва й існуючага адміністратыўнага падзелу краіны дастакова будзе 260 дэпутатаў. Абраны на 5 гадоў, сапраўдны парлямэнт павінен пастаянна дзейнічаць як прафэсійны орган улады.

Каб пасьпяхова выконваць свае функцыі, парлямэнт павінен валодаць аўтаномнымі фінансовымі, матэрыльна-тэхнічнымі й арганізацыйнымі магчымасьцямі.

Мы – на парозе пераменаў. Гэтыя перамены залежаць ад нас, нашага выбару, у тым ліку – і падчас маючых адбыцца выбараў. Пойдзем мы на іх паводле сцэнару ўлады ці праігнаруем – гэта павінен вырашыць кожны выбаршчык. Але ў любым выпадку чалавек абавязаны зрабіць сьвядомы выбар і ня даць сябе падмануць "штатным" зазывалам ды агітатарам. Выбар трэба зрабіць асабісты, зыходзячы з свайго ўласнага стаўленьня да палітыкі ўладаў. А яшчэ трэба падумаць ад пэрспэктывах разьвіцьця краіны. Хочам мы таго ці не, нам усё роўна давядзецца вылазіць з таго "балота", у якім мы валтузімся вось ужо некалькі гадоў. І выходзіць зь яго трэба на "сталбавы" шлях эўрапейскай цывілізацыі – узнаўляць разбураную ў лістападзе 1996-га дзяржаўнасьць.

Міхаіл ПАСТУХОЎ,
доктар юрыдычных навук, прафэсар

РОЗДУМ ПАСЬЛЯ СУСТРЭЧЫ

"Палітычнай матывацыі недастаткова..."

Тыдзень таму, якраз у дзень выхаду папярэдняга нумару нашай газэты, у Магілёве ў памяшканьні мясцовае філіі Фонду імя Льва Сапегі адбылася сустрэча грамадзкасьці гораду з Амбасадарам, кіраўніком Кансультацыйна-назіральнай групы АБСЭ ў Беларусі спадаром Хансам-Георгам Вікам, да якога далучыўся старшыня Каардынацыйнай рады па назіраньні за выбарамі ў Беларусі спадар Мячыслаў Грыб.

Трэба адзначыць, што сустрэча і была прысьвечаная пытаньням незалежнага назіраньня за маючымі адбыцца восеньскімі выбарамі ў Палату. Таму на яе прыйшлі ў асноўным (акрамя нешматлікіх журналістаў) менавіта актывісты грамадзкага назіраньня за выбарамі, а таксама сябры праваабарончых арганізацыяў абласнога цэнтру й вобласьці й прадстаўнікі дэмакратычных партыяў.

Пазыцыі высокіх гасьцей цалкам супадалі: неабходна назіраць за выбарамі! Палітычнай матывацыі для няўдзелу недастаткова! Яшчэ лепш было б усім асноўным апазыцыйным партыям выставіць сваіх кандыдатаў, альбо, як меней, вылучыць назіральнікаў...

Навошта ж гэтае назіраньне, калі замест выбараў кіруючы рэжым актыўна рыхтуе свой звычайны фарс (кшталту выбараў у мясцовыя саветы летась ці рэфэрэндуму-96), чаму ёсьць дастаткова пераканаўчых доказаў? Да таго ж рэжым цынічна адкідае вядомыя 4 умовы апазыцыі й міжнароднай дэмакратычнай супольнасьці, адразу дэманструючы непавагу да ўсіх і ўсяго.

Ну і што з таго? – кажа спадар Вік. Калі выбары (няхай сабе й фарс) пройдуць, а незалежных кандыдатаў на дэпутаты, а тым больш назіральнікаў ад грамадзкасьці на іх ня будзе, "кіруючая партыя" (гэта назоў нашага рэжыму паводле сп.Віка) спакойна аб'явіць на ўвесь сьвет, што "усё было чэсна".

Ну і што з таго? – заўважалі ў адказ удзельнікі сустрэчы. Ці мала што рэжым заяўляў і заяўляе, – кошт ягоных абяцаньняў ды заяваў даўно вядомы. Чытаць іх трэба, як у савецкія часы, – наадворот.

А вось і памыляецеся, – даводзіў спадар Вік. Калі "кіруючая партыя" абвесьціць на ўвесь сьвет, што яна перамагла, а вы не прадставіце абгрунтаваных (дакумэнтальных) доказаў адваротнага, – каму паверыць? А таму, вынікала з развагаў эўрапейскага пасланца, ***відавочны фарс можна будзе і выдаць і прыняць за сапраўдныя выбары!*** (Падалося, што і сам Амбасадар будзе гатовы зьмірыцца з такім паваротам падзеяў).

Што ж, – скажа спрактыкаваны ў палітыцы беларускі патрыёт, КНГ АБСЭ таго і дамагаецца ўжо некалькі год – легітымізацыі рэжыму Лукашэнкі.

Аднак я вымушаны буду запярэчыць: зусім ня мае падобнай задачы гэтая місія. Наадварот, сп.Вік мусіць быць зацікаўленым у наладжваньні дыялёгу паміж варагуючымі бакамі грамадзтва. Каб прадухіліць рэвалюцыйны (гвалтоўны) шлях вырашэньня беларускага палітычнага процістаяньня. Мо таму й гатовы Амбасадар на любыя "выбары" – абы "мір і стабільнасьць". Таму настойліва "працуе" з тымі, хто ня выйшаў зь "перамоўнага працэсу з уладай", як гэта даўно зрабіла КХП БНФ Зянона Пазьняка (а таму, як зазначыў сп.Вік, "зь ёю ўсё ясна"). З тымі ж, з кім яшчэ ня ясна, праца працягваецца, каб зразумелі: самога па сабе невыкананьня ўладай 4-х умоваў альбо чаго іншага ***недастаткова*** (паводле Амбасадара) для аўтаматычнага непрызнаньня эўрапейскай супольнасьцю вынікаў беларускіх выбараў. Такія, відаць, у эўрапейскай дэмакратыі правілы й манэры.

Спадар Грыб у сваю чаргу таксама заклікаў прысутных актыўна "змагацца за непрызнаньне" (значыць – фіксаваць парушэньні выбарчага заканадаўства, прычым ужо сёньня), а не ўхіляцца ад барацьбы. Да гэтых заклікаў стомлены пад канец сустрэчы сп.Вік дадаў літаральна наступнае: калі вы будзеце з прынцыповых пазыцыяў ня ўдзельнічаць у фарсе, тады ніколі не дачакаецеся нічога добрага, аж пакуль не памрэце. Разгублены перакладчык перапытаў Амбасадара, ці правільна ён пачуў выраз "pass away", на што той пацьвердзіў, што – так, правільна.

(Да слова, праблема нашага "дзьвюхмоўя" перад КНГ не стаіць: пераклад сп.Віка рабіўся на "агульную" мову народаў СССР, а невялічкая брашурка аб мэтах і задачах АБСЭ, распаўсюджаная на сустрэчы, была выдрукаваная, зразумела ж, той жа моваю. Што, дарэчы, ня выклікала аніякіх пярэчаньняў з боку прысутных актывістаў грамадзкага назіраньня, у большасьці публічна расейскамоўных).

Што яшчэ можна распавесьці пра пазыцыю кіраўніка КНГ? Наколькі я зразумеў, паводле сп.Віка, апазыцыя мусіць удзельнічаць у любым палітыка-масавым мерапрыемстве ўлады, каб кожнага разу "дакумэнтальна сьведчыць аб канкрэтных парушэньнях і ўвогуле аб недэмакратычным характары гэтых акцыяў".

P.S. Як тут не паспачуваць сябрам многіх дэмакратычных партыяў, якія ўвесь час шукаюць "цывілізаваныя формы палітычных паводзінаў з улікам рэальнасьцяў", замест таго, каб ... Хаця іхныя паводзіны – гэта выключна іхняя справа. Вось толькі грамадзтва шкада, не гаворачы ўжо пра "народ".

Адзін з франтаўцаў пасьля сустрэчы сказаў у прыватнай размове з карэспандэнтам "ТМ", што тыя сябры дэмакратычных партыяў, якія пойдуць фіксаваць парушэньні на выбарчыя ўчасткі пры тым, што гэтыя партыі прынялі рашэньне аб няўдзеле ў выбарах, папярэдне павінны былі б "пакласьці свае партбілеты на стол".

Выглядае на слушную прапанову.

Віктар СУДНІК

Праграма тэлебачаньня з 7 па 13 жніўня

•• Понедельник, 7 августа ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00,19.00, 0.30 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами...»
9.50 Здоровье.
10.15 Мультфильмы.
10.35 Теленавигатор.
11.10 «Все мои дети».
11.55 «Судьба человека».
12.25 Музыкальный салон.
14.35 Туробъектив.
15.15 «Четыре танкиста и собака».
16.05 Телеочерк.
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
17.10 Столица.
17.40 Мультфильмы для взрослых.
18.00 «Сити».
18.44 МСН.
19.20 Политические диалоги.
19.50 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 «Одиссея команды Кухто».
22.25 Драма «Гомункулус».
0.00 Третий тайм.
0.40 Криминальная хроника.

ОРТ

13.30 «Вместе».
14.00, 17.00, 23.25 Новости.
14.20 Мультсериал.
14.40 Звездный час.
15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
15.55 «Вавилонская башня».
17.30 Маски-шоу.
18.10 Муз. комедия «Матрос с «Кометы».
20.00 Время.
20.45 «Тысячелетие».
21.40 Взгляд.
22.20 «Майк Хаммер. Смерть высшей пробы».
23.40 «Паранормальные явления. Закрытое досье».

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.30 Семейные новости.
7.40, 8.20 Доброе утро, Россия.
8.15 Черным по белому.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.35 «Санта-Барбара».
16.30 «Сам себе режиссер».
17.00 «Графиня де Монсоро».
18.00 «Комиссар Рекс».
19.30 Дежурная часть.
19.50 «История любви».
21.35 Премьера док. фильма «Настоящая война». Часть 1-я.
22.05 «Следствие ведут знатоки».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Неприкасаемые».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Худ. фильм «Анна на шее».
13.30 Криминал. «Чистосердечное признание».
14.00 «Голубое дерево».
15.35 Намедни-67.
16.30 Впрок.
16.40 Футбольный клуб.
17.40 Криминал.
18.40 Остросюжетный фильм «Сокровища Амазонки».
20.20 Док. сериал «XX век. Русские тайны. 1911 г. Выстрел в театре».
21.45 Тушите свет.
21.55 «Крутой Уокер: правосудие по - техасски».
23.00 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 Классика американского немого кино. «Нетерпимость».
12.40 «Штрафники». Док. фильм. Часть 1-я.
13.45 «Жил-был хомяк».
14.10 Вместе с Фафалей.
14.25 Мультфильм.
14.35 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильмы.

«МОГИЛЕВ-1» на БТ

13.10 Пунктир.
13.40 Видеодром.
14.00 «Незаменимая профессия».
14.15 Мультфильм.

«МОГИЛЕВ-1»

8.00 Астро-дайджест.
8.10 «Саманта».
9.00 «Сейлормун снова с нами».Мультсериал.
9.25 «Битлджюс».Комедия.
16.30 «Таггерт».Сериал.
17.20 Мультфильм.
17.30 «Магнитный хаос». Док. сериал.
17.55, 20.00 «Праздник в вашем доме».
19.00 Тяжелый день.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
21.00 Наше старое кино. «Долгая счастливая жизнь». Худ. фильм.
22.15 Астро-дайджест.
22.20 «Секреты Элизы». Драма.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Худ. фильм «Веселенькая поездка».
9.40 Телемагазин.
9.55 Мультфильмы.
10.15 «Все в сад».
10.40 Телемагазин.
11.05 «Катастрофы недели».
15.00 Программа на польском языке.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Муз.антракт.
18.45 Док.фильм.
19.10 Мультфильм.
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 «Сильнейший удар». Худ. фильм.
23.05 Спорт. программа.

•• Вторник, 8 августа ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 15.00, 17.00,19.00, 23.50 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.10 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Бездельник.
15.10 «Четыре танкиста и собака».
16.10 Мультфильм.
16.20 Творцы.
17.10 Док. экран. «Во саду ли, в огороде...».
17.30 «А музыка звучит...»
18.00 «Сити».
18.44 МСН.
19.15 Док. сериал «Автопортреты». «Николай Еременко».
19.50 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Драма «Умник Уил Хантинг».
0.00 Спортивная гимнастика. Открытый Кубок Республики Беларусь. Женщины.
0.45 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.30 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.15 Здоровье.
9.45 Колесо истории.
10.30 «Компьютерные войны».
13.30 «Вместе».
14.20 Мультсериал.
14.40 Царь горы.
15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
15.55 «Вавилонская башня».
17.30 «Ералаш».
17.40 Боевик «Сын за отца».
19.15 Жди меня.
20.00 Время.
20.45 «Угол атаки».
21.40 Док. детектив. «Партийный общак». Дело Медунова. 1984 год.
22.45 Сериал «К востоку от рая».
23.50 Сериал «Затерянные на земле».

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.30 Семейные новости.
7.40, 8.20 Доброе утро, Россия.
8.15 Черным по белому.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.35 «Санта-Барбара».
16.30 «Сам себе режиссер».
17.00 «Графиня де Монсоро.
18.00 «Комиссар Рекс».
19.30 Дежурная часть.
19.50 «История любви».
21.35 Док. фильм «Настоящая война». Часть 2-я.
22.05 «Следствие ведут знатоки».
23.55 Мелодрама «Преступники».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Крутой Уокер: правосудие по - техасски».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Худ. фильм «Уходя — уходи».
13.30 Дог-шоу «Я и моя собака».
14.00 «Голубое дерево».
15.35 Намедни-68.
16.30 Впрок.
16.40 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.40 Детектив «Ловушка для одинокого мужчины».
20.20 «Один день».
21.45 Тушите свет.
21.55«Крутой Уокер: правосудие по - техасски».
23.00 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 Классика американского немого кино. «Нетерпимость». Часть 2-я.
12.55 М.Мусоргский. «Картинки с выставки».
13.45 «Жил-был хомяк».
14.10 Вместе с Фафалей.
14.20 Мультфильм.
14.35 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильмы.

«МОГИЛЕВ-1»

8.00 «Навіны раніцы».
8.10 «Саманта». Телесериал.
9.00 «Сейлормун снова с нами». Мультсериал.
9.25 «Долгая счастливая жизнь».- Худ.фильм.
16.30 «Таггерт». Телесериал.
17.20 Мультфильм.
17.30 «Жизнь природы». Док. сериал.
17.55 «Праздник в вашем доме».
19.00 Бобруйский вариант.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в вашем доме».
21.00 «Только ты». Телесериал.
21.50 Астро-дайджест.
21.55 «Девственницы-самоубийцы». Драма.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Боевик «Смертные грехи».
9.50 Телемагазин.
10.10 «Вавилон 5».
11.00 «Морская полиция»: «Без промедления».
15.00 Программа на польском языке.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Мультфильм.
18.40 «Пляж».
19.25 «Поздравления».
20.58 Прогноз погоды.
21.00 «Терра-Х.Проклятие острова Оук». Док. фильм.
21.25 Высокая мода.
21.35 «Голос сердца». Худ. фильм.
23.00 Спортивная программа.

•• Среда, 9 августа ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00,19.00, 0.05 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.15 «Сегодня с вами...»
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Мультфильмы.
9.25 «На волне взаимопонимания».
10.10, 11.15 «Все мои дети».
12.00 «Автопортреты».
12.35 Компьютерный полигон.
14.25 Ток-шоу «Карамболь» с участием Татьяны Васильевой.
15.15 «Четыре танкиста и собака».
16.00 Мультфильм.
16.10 «Браславская школа». Телеочерк.
16.30 «А музыка звучит...»
17.10 Киноочерк.
17.30 «Макаенка,9».
18.00 «Сити».
18.44 МСН.
19.15 Лотерея «Толока».
19.25 «Наши песни».
19.55 «Все мои дети».
20.42 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Драма «Постовой на перекрестке».
23.35 Королевская охота.
0.15 Спортивная гимнастика. Открытый Кубок Республики Беларусь. Мужчины.
1.10 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.25 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.15 Пока все дома.
9.50 Жди меня.
10.30 «Компьютерные войны».
13.30 «Вместе».
14.20 Мультсериал.
14.40 Зов джунглей.
15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
15.55 «Вавилонская башня».
17.30 Вкусные истории.
17.45 Худ. фильм «Китайский синдром».
20.00 Время.
20.45 «Угол атаки».
21.40 Как это было. Подлинная история банды «Черная кошка». 1946 год.
22.40 «Цивилизация».
23.10 «К востоку от рая».
0.10 «Затерянные на земле».

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.30 Семейные новости.
7.40, 8.20 Доброе утро, Россия.
8.15 Черным по белому.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.35 «Санта-Барбара».
16.30 «Сам себе режиссер».
17.00 «Графиня де Монсоро».
18.00 «Комиссар Рекс».
19.30 Дежурная часть.
19.50 «История любви».
21.35 Премьера док. фильма «Настоящая война».
22.05 «Следствие ведут знатоки».
23.45 Мюзикл «Деньги с небес».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Крутой Уокер: правосудие по - техасски».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Худ. фильм «Чужие письма».
13.30 Без рецепта.
14.00 «Голубое дерево».
15.35 Намедни-69.
16.30 Впрок.
16.40 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.40 Комедия «Оставайтесь с нами».
20.20 «Криминальная Россия». «Последний выстрел».
21.45 Тушите свет.
21.55 «Крутой Уокер: правосудие по - техасски».
23.00 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 Классика американского немого кино. «Нетерпимость». Часть 3-я.
12.55 Л.Бетховен. Концерт для фортепиано с оркестром.
13.45 «Жил-был хомяк».
14.10 Вместе с Фафалей.
14.25 Мультфильм.
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильмы.
15.40 «Хроника смутного времени».

«МОГИЛЕВ-1» на БТ

13.15 Тяжелый день.
13.35 Бобруйский вариант.
13.55 Мультфильм.

«МОГИЛЕВ-1»

8.00 «Навіны раніцы».
8.10 «Саманта».Телесериал.
8.55 «Сейлормун снова с нами». Мультсериал.
9.20 «Девственницы-самоубийцы». Драма.
16.30 «Таггерт». Телесериал.
17.20 «Железный фактор». Тележурнал.
17.55 «Праздник в вашем доме».
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 «Праздник в вашем доме».
21.00 «Только ты».Телесериал.
21.50 Астро-дайджест.
21.55 Спорт планеты.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Боевик «Яд».
9.50 Телемагазин.
10.10 «Вавилон-5».
11.00 «Морская полиция»: «Мошенник».
15.00 Программа на польском языке.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Муз.антракт.
18.40 Док.фильм.
19.05 Мультфильмы.
19.25 Прогноз погоды.
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Худ. фильм «Лунный полицейский».
23.00 Спортивная программа.

•• Четверг, 10 августа ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00,19.00, 23.50 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.15 Сельчане.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 «Во хвалу пива».
9.30 Мультфильмы.
10.05 «Вас вызывает Спортландия».
11.10 «Все мои дети».
11.55 «Наши песни».
12.25 Наш край.
13.15 Короткометражные худ. фильмы.
14.05 Док.фильм.
15.15 «Четыре танкиста и собака».
16.15 Мультфильмы.
16.20 «Соло для двух гитар».
17.10 Арсенал.
17.35 Усадьба.
17.55 Футбол. Кубок УЕФА. «Славия»(Мозырь) - «Макаби»(Израиль). В перерыве (18.45) - Новости.
20.00 «Все мои дети».
20.47 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Мелодрама «По главной улице с оркестром».
23.20 «Крок». Репортаж из международного молодежного лагеря «Be - La - Русь».
0.00 Спортивная гимнастика. Открытый Кубок Республики Беларусь.
0.55 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.25 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.15 Смехопанорама.
9.50 Человек и закон.
10.30 «Компьютерные войны».
13.30 «Вместе».
14.20 Мультсериал.
14.40 «100%».
15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
15.55 «Вавилонская башня».
17.30 «Каламбур».
18.00 Погода.
18.05 «Ангелы» за колючей проволокой».
18.25 Алла Пугачева в фильме «Женщина, которая поет».
20.00 Время.
20.45 «Угол атаки».
21.40 Процесс.

22.40 «Посмотри».
23.10 «К востоку от рая».
0.00 «Затерянные на земле».

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.30 Семейные новости.
7.40, 8.20 Доброе утро, Россия.
8.15 Черным по белому.
8.35 Мультсериал.
9.00 «Мануэла».
10.35 «Санта-Барбара».
16.30 «Сам себе режиссер».
17.00 «Графиня де Монсоро».
18.00 «Комиссар Рекс».
19.35 Дежурная часть.
19.50 «История любви».
21.40 «Следствие ведут знатоки».
23.20 Худ. фильм «Горящий сезон».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Крутой Уокер: правосудие по - техасски».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Худ. фильм «Покинутая женщина».
13.30 Путешествия натуралиста.
14.00 «Голубое дерево».
15.35 Намедни-70.
16.30 Впрок.
16.40 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.40 Детектив «Безмолвная схватка».
20.35 Профессия — репортер.
21.45 Тушите свет.

21.55 «Крутой Уокер: правосудие по - техасски».
23.00 «Антропология».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 Худ. короткометражные фильмы.
12.30 Произведения Д.Бортнянского, П.Чайковского и С.Рахманинова исп. Государственная капелла России п/упр. В.Полянского.
13.00 Христианское кино. «Наследники фараонов». Часть 1-я.
13.45 «Жил-был хомяк».
14.10 Вместе с Фафалей.
14.25 Мультфильм.
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильм.

15.40 «Хроника смутного времени».

«МОГИЛЕВ-1»

8.00 «Навіны раніцы».
8.10 «Саманта». Телесериал.
9.00 «Сейлормун снова с нами». Мультсериал.
9.20 «Секреты Элизы». Драма.
16.30 «Из жизни женщин».
17.00 Ток-шоу «Я сама». «Что в нас пугает мужчин?».
17.50, 20.00 «Праздник в вашем доме».
18.50 Мультфильм.
19.00 «Откровенно...».
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
21.00 «Только ты».
21.50 Астро-дайджест.
21.55 «Лунный папа». Кинопритча.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Боевик «Брюс».
10.10 «Вавилон-5».
11.00 «Морская полиция: «Память о прошлом».
15.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 «Наука выживания. Землетрясения». Док. фильм.
19.20 Погода.
19.25 «Поздравления».
21.00 «Чудеса погоды». Док. фильм.
21.23 Высокая мода.
21.35 Худ. фильм «Фейерверк».
23.15 Спорт. программа.

•• Пятница, 11 августа ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.45 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.10 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Мультфильм.
10.25 Зорная ростань.
11.10 «Все мои дети».
11.55 «Премьер-парад».
12.20 Док. экран.
12.37 Усадьба.
13.15 Земляки.
14.15 Киноочерк.
15.10 «Четыре танкиста и собака».
16.07 Регион.
16.30 «Риск-версия».
17.10 Док. фильм.
17.30 Наш край.
18.00 «Сити».
18.44 Международные спортивные новости.
19.20 «Премьер-парад».
19.50 «Все мои дети».
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Худ. фильм «Раба любви».
23.20 Бездельник.

23.55 Спортивная гимнастика. Открытый Кубок Республики Беларусь.
0.50 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.40 Новости.
8.15 «Вавилонская башня».
9.15 «Женские истории».
9.45 Клуб «Белый попугай».
10.30 «Компьютерные войны».
13.30 Программа «Вместе».
14.15 Приключенческий фильм «Маленький лорд Фаунтлеррой».
16.00 «Вавилонская башня».
17.30 Джентльмен-шоу.
18.05 Человек и закон.
18.55 Поле чудес.
20.00 Время.
20.45 Миссис Бредли в детективе «Восход луны».
21.50 Песня года.
22.55 Триллер Стивена Кинга «Серебряная пуля».

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.30 Семейные новости.
7.40, 8.20 Доброе утро, Россия.
8.15 Черным по белому.

8.35 Мультсериал
9.00 «Мануэла». Телесериал.
10.35 «Санта-Барбара».
16.30 «Сам себе режиссер». Избранное.
17.00 «Графиня де Монсоро».
18.00 Сам себе режиссер.
18.25 Вино-шоу-кур.
19.30 Дежурная часть.
19.50 «История любви».
21.40 Майкл Бин в боевике «Американские драконы».
23.25 Триллер «Ночь пугала».

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 «Крутой Уокер: правосудие по - техасски».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
11.25 Наше кино. «Третья молодость».
13.30 Служба спасения.
14.00 Мир приключений. «Голубое дерево».
15.35 Намедни-71.
16.30 Впрок.
16.40 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.40 Детектив. «Сумка инкассатора».
20.20 «Женский взгляд».
21.45 «Крутой Уокер: правосудие по - техасски».
22.45 Фильм Пьера Паоло Пазолини «Декамерон».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Андрюс». Худ. фильм.
12.40 Вальсы И.Штрауса.
13.00 Христианское кино сегодня. «Наследники фараонов». Часть 2-я.
13.45 «Жил-был хояк».
14.10 Вместе с Фафалей.
14.25 «Сказка о золотой рыбке», «Орешки на зиму». Мультфильмы.
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильмы.
15.40 «Хроника смутного времени».

«МОГИЛЕВ-1» на БТ

14.25 «Откровенно...».
14.45 Мультфильм.

«МОГИЛЕВ-1»

8.00 «Навіны раніцы».
8.10 «Саманта». Телесериал.
8.55 «Сейлормун снова с нами». Мультсериал.

9.20 «Лунный папа». Кинопритча.
16.30 «Из жизни женщин».
17.00 «За гранью возможного». Телесериал.
17.45 Мультфильм.
17.55 «Праздник в вашем доме».
19.20 Телемагазин.
19.30 Пунктир.
20.05 «Праздник в вашем доме».
21.00 «Только ты».
21.45 Астро-дайджест.
21.50 «Измененные состояния». Фантастика.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.10 Комедия «В постели с незнакомцем».
10.10 «Вавилон-5».
11.00 «Морская полиция»: «Социальный работник».
15.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.45 «Пляж».
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.30 Худ. фильм «Стиратель».
23.15 Муз. программа.

•• Суббота, 12 августа ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Киноочерк.
8.10 Телеочерк.
8.35 Усадьба.
9.00, 15.00, 19.00 Новости.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами...»
9.55 «Индаба». Сериал.
10.25 «Все нормально, мама!»
10.55 «Одиссея команды Кухто».
11.25 Компьютерный полигон.
11.45 Вершина мира.
12.10 Книгосбор.
12.40 Золотые ключи.
13.10 Око.
13.30 «На гребне волны».
14.15 МСН.
14.30 Познай себя.
15.15 Мультфильмы.
15.45 Олимп.
16.15 Ток-шоу «Будни».
17.00 Дом кино.
17.30 Худ. фильм «Мама».
19.15 КВН. «День строителя».
20.45 Премьера песни.
21.00 Панорама.
21.50 «Христофор».
22.10 Ист. драма «Кундун».
0.25 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Слово пастыря.
7.25 «Все путешествия команды Кусто».
8.20 Играй, гармонь любимая!
8.50 «Ералаш».
9.10 Смак.
9.30 Док. детектив. «Удав. Дело 1993 года».
10.00 «С легким паром!»
10.35 Утренняя почта.
11.05 Худ. фильм «Евдокия».
13.05 Воднолыжный спорт. Чемпионат Европы.
13.45 История одного шедевра. Русский музей.
14.10 Худ. фильм. «Горец».
15.00 Седьмое чувство.
15.40 Мультазбука.
16.10 Угадайка.
17.15 «Женские истории».
17.50 «Ералаш».
18.00 Комедия. «Когда казаки плачут».
18.35 Концерт Ларисы Долиной «Певица и музыкант».
20.00 Время.
20.45 Комедия. «Большой бизнес».
22.40 Ив Монтан в приключенческом фильме «Плата за страх».

РТР

7.00 Мультфильмы.
7.15 Комедия «Старые ворчуны».
9.00 Доброе утро, страна.
9.50 «Сто к одному».
10.35 Сам себе режиссер.
11.05 «Друзья-II».
11.35 Золотой ключ.
11.55, 13.20 Творческий вечер Вячеслава Добрынина.
13.00, 19.00 Вести.
14.20 Док. фильм «Я тебя люблю».
15.00 «Вечера в Политехническом».
16.00 «Пресс-клуб».
17.00 Моя семья.
18.00 «Два рояля».
19.30 «Городок».
20.05 «Аншлаг» и К°.
21.10 Боевик «Криминальный квартет».
22.55 Худ. фильм. «Карты, деньги, два ствола».
0.50 Чемпионат мира по кольцевым автогонкам в классе «Формула-1».

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
7.15 Детектив «Сумка инкассатора».
8.50 Мультфильм.
9.15 «Чистосердечное признание».
9.40 «Экстремальные ситуации».
10.25 «Растительная жизнь».
11.25 Боевик «Бэтмен навсегда».
13.40 «В нашу гавань заходили корабли».
14.45 Мультфильм.
15.35 Намедни-72.
16.20 Дог-шоу .
16.50 «Она написала убийство».
18.35 Худ. фильм «Разные судьбы».
20.35 Профессия — репортер.
21.45 «Неприкасаемые».
22.45 Худ. фильм. «Ворон».
0.40 Ток-шоу «Про это».

КУЛЬТУРА

9.05 «Аистенок».
9.30 Откуда музыка берется?
9.45 «Российский курьер».
10.25 Ортодокс.
10.50 «Обыкновенный человек». Худ. фильм.
12.30 «Ну, погоди!»
13.00 Рассказы старого сплетника. «Дневники Бориса Бабочкина».
13.30 Новости культуры.
13.45 Вестерн. «Пограничный горизонт».
14.40 Мультфильм.

«МОГИЛЕВ-1»

15.00 «Боба и слон». Фильм — детям.
16.10 «Праздник в вашем доме».
17.25 Ко Дню строителя. «Сегодняшние достижения — гарантия будущего».
17.45 «Эко-Пойнт».
18.30 «Праздник в вашем доме».
19.30 Телемагазин.
19.40 «Марс атакует!» Комедия.
21.25 Видеодром.
21.50 «Чужая нация:душа и тело».- Фантастика.
23.20 Астро-дайджест.
23.25 «Дьявол во плоти». Триллер.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
7.30 Дорожный патруль.
7.40 «Про любовь».
8.10 Диск-канал.
8.45 «Бис».
9.25 Ваша музыка: Катя Лель.
10.10 «Как стать звездой?»
10.45 «Пальчики оближешь».
11.15 «Без вопросов».
11.45 Телемагазин.
12.00 Новости.
12.15 «Мое кино».
13.55 «Наши любимые животные».
14.30 «Х-фактор».
15.05 СВ-шоу. Игорь Бочкин.
16.05 Музыкальная пауза.
16.35 «Просто Зануда».
17.00 «Поздравления».
18.00 «Благая весть с Риком Реннером».
18.30 «Поздравления».
19.30 Худ. фильм «Двое на Крайнем Севере».
21.35 Высокая мода.
21.40 Худ. фильм «Выкуп».
0.00 Муз. программа.

•• Воскресенье, 13 августа ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Мультсериал.
8.30 Здоровье.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 Мультиклуб.
9.55 «Индаба».
10.20 Туробъектив.
10.40 «Все нормально, мама!»
11.10 «Премьер-парад».
11.35 Арсенал.
12.00 Марсово поле.
12.20 Королевская охота.
12.50 «На волне взаимопонимания».
13.50 «На гребне волны».
14.20 МСН.
14.35 Сельчане.
15.10 «Сегодня с вами...»
15.35 Международный Французский Канал (CFI) представляет: «Цирк Масси», ч.1, мультфильм «Телетун», 1 и 2 серии, док. фильм «Жизнь в песчаных дюнах», «Фильмы братьев Люмьер», 1- 5 серии, Концерт Жюльетт Греко, ч. 1.
17.45 «Наши песни».
18.15 Теленавигатор.
18.35 Банка комиксов.
19.00 «Судьба человека».
19.30 Стадион.
20.00 Резонанс.
20.55 Ток-шоу «Карамболь» с участием Е. Яковлевой.
21.25 Худ. фильм «Зина-Зинуля».
22.50 Суперобраз XXI столетия.
23.20 Столичный хит.
0.00 Авто-парк.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Служу России!
7.40 «Дисней-клуб». «Аладдин».
8.10 Утренняя звезда.
9.10 «Непутевые заметки».
9.30 Пока все дома.
10.05 «Альф».
10.35 Здоровье.
11.05 Худ. фильм «Наша дача».
12.50 Воднолыжный спорт. Чемпионат Европы.
13.45 История одного шедевра.
14.10 «Горец».
15.00 Возможно все!
15.20 «Дисней-клуб». «101 далматинец».
15.50 «Дисней-клуб». «Новые приключения Винни-Пуха».
16.15 «В поисках утраченного». Любовь Орлова.
17.15 Евгений Петросян приглашает.
18.05 «Ералаш».
18.15 Комедия «Белые росы».
20.00 Время.
21.00 КВН-2000.
23.05 Время футбола.
23.45 Худ. фильм «Музыка под мостом».

РТР

7.00 Мультфильм.
7.50 Папа, мама, я — спортивная семья.
8.50 Доброе утро, страна.
9.30 «Аншлаг» и К°.
10.30 «Городок».
11.00 Русское лото.
11.40 Комедия «За двумя зайцами».
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.05 Планета Земля.
14.55 Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1».
17.05 Комедийный боевик «Полицейская история II».
19.35 Боевик «Крестоносец».
21.35 Премьера музыкально-развлекательной программы «Сам себе концерт».
23.25 «Реальное кино».
23.50 Док. фильм «Среда».

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
7.15 «Голубое дерево».
8.10 «Неприкасаемые».
9.20 Путешествия натуралиста.
9.50 «Рублевая зона».
10.20 «Полундра».
11.30 Служба спасения.
12.00 Худ. фильм «Нью-Йорк, Нью-Йорк».
15.25 Большие родители.
15.55 Независимое расследование.
16.50 «Она написала убийство».
18.35 Боевик «Сахара».
20.45 «Куклы».
21.45 «Неприкасаемые».
22.50 Криминальный фильм «Мелкий бес».

КУЛЬТУРА

9.05 «Аистенок».
9.30 Откуда музыка берется?
9.45 «Финист — Ясный Сокол». Худ. фильм.
11.00 Мой цирк.
11.25 Экспедиция «Чиж».
11.50 «Консилиум».
12.15 «Ну, погоди!»
13.05 Док. фильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 Вестерн. «Большие деревья».

«МОГИЛЕВ-1»

15.00 «Скарбы». «Шклоў. Мінулае і сучаснае».
15.30 «Новые приключения гномов». Мультсериал.
16.00 «Потрясающий Берендеев». Фильм — детям.
17.05 Мультфильм.
17.35 Стильное шоу «Фасон».
18.05 «Эко-Пойнт». Сериал.
18.50 Телемагазин.
19.00 «Мир по Гарпу». Трагикомедия.
21.15 Астро-дайджест.
21.20 «Однажды вечером». Шоу.
22.05 «Полёт «Феникса». Боевик.

2-Й КАНАЛ

7.00 «Энергетический завтрак».
8.05 Мультфильм.
8.20 Юмор. шоу «Амба-ТВ».
8.50 «Ле-Go-Go».
9.25 «Все в сад!»
9.55 Стильное Шоу «Фасон».
10.25 «Фактор успеха».
10.55 «Шоу Бенни Хилла».
11.55 Канон.
12.25 Дорожный патруль. Расследование.
12.45 Комедия «Моя любовь».
14.10 Телемагазин.
14.20 «Вы-очевидец».
15.15 Сериал «И снова 33 квадратных метра».
15.50 «О.С.П.-лучшее».
16.20 Катастрофы недели.
17.00 «Поздравления».
18.00 Джойс Майер. «Жизнь в слове».
18.30 «Поздравления».
19.30 Худ. фильм «Повелитель времени».
21.10 Высокая мода.
21.20 Худ. фильм «12 обезьян».
23.30 Муз. программа.

Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

Мы ўжо прызвычаіліся да мірнага суіснаваньня побач з чарнобыльскім радыяцыйным брудам. Дзяржаўная палітыка прывучае нават забыцца, наколькі ён небясьпечны. Між тым доўгатэрміновае ўзьдзеяньне малых дозаў радыяцыі ёсьць прычынай найбольш небясьпечных захворваньняў крыві, шчытападобнай залозы і шмат чаго яшчэ. Таму пастаўцеся ўважліва да паведамленьня службы радыяцыйнага кантролю абласнога лесагаспадарчага аб'яднаньня аб тым, што небясьпечныя пляміны падыяцыйнага выпраменьваньня зафіксаваныя на тэрыторыях Касьцюковіцкага, Магілёўскага, Друцкага, Клічаўскага і Бялыніцкага лясгасаў, якія дадаліся сёлета да раней "забароненых" Слаўгарадзкага, Чэрыкаўскага і Краснапольскага.

У наш час ці ня самая моцная крыніца непавагі да маральнасьці, культуры, народных традыцыяў – сама дзяржава. Яна нібыта адмыслова прывучае суграмадзянаў да распусты і непрыстойнасьці. Як і штогод, на тыдні быў "урачыста" адзначаны, дарэчы, па савецкім календары, дзень дэсантных войскаў. Пад спагадлівым наглядам міліцыі й пры ўдзеле прадстаўнікоў улады паўсюль прайшлі "урачыстыя шэсьці" па цэнтральных вуліцах гарадоў п'яных натоўпаў нядаўніх "элітных" салдатаў і сэржантаў, апранутых хутчэй для боек, чым для параду. На тое штогод вымушаныя глядзець дзеці і падлеткі, каб няўпрыкмет станавіцца такімі ж...

Пасьля таго, як пяцёра крычаўлянаў адначасова інфэкцыйна захварэлі, мясцовая ўлада затурбавалася. Вынікам сталася забарона гандляваць у горадзе "прыватным" малаком і вырабамі зь яго. Сапраўды, ніякіх санітарных патрабаваньняў гэты гандаль не вытрымлівае. Вяскоўцам прапанавана несьці прадукцыю калгасным нарыхтоўшчыкам. Аднак з-за таго, што гаспадаркі ня ў стане за гэта плаціць, прыватныя гаспадары вымушаныя частаваць малаком сваю скаціну. Гараджане пры тым не заўсёды пасьпяваюць у крамах набыць малочныя прадукты, бо на ўсіх не хапае.

Магілёўскі Народны тэатар Валянціна Ермаловіча вярнуўся з творчай паездкі ў літоўскі Тракай, дзе адбываўся фэстываль аматарскіх тэатраў краінаў-суседзяў. Нашыя землякі, па сьведчаньні тамтэйшых газэтаў, удала прадэманстравалі ўласьцівае ім майстэрства, прывабілі публіку актуальнасьцю прапанаваных спэктакляў на нацыянальны тэмат. А артысты тэатру ўвачавідкі пабачылі, якога прыстойнага жыцьця можна дамагчыся пры павазе да незалежнасьці і дэмакратыі.

На тыдні прасачылася інфармацыя пра магчымасьць амністыі Васілю Лявонаву, які адбывае тэрмін у Воршы. Вядома таксама, што ён трымаецца ў калёніі годна, дбае пра свой фізычны стан, вядзе вялікую перапіску (у межах дазволенага законам), а найбольш – чытае. Ён атрымлівае па турэмных мерках зайздросную колькасьць лістоў ад самых розных людзей, якія адпачатку ня верылі ў ягоную крымінальную вінаватасьць. Дарэчы, з гэтай "слабасьцю" (прагай да чытаньня) Васіля Лявонава зьвязаны выпадак, што адбыўся падчас апэрацыі па канфіскацыі ягонай маёмасьці. Судовыя выканаўцы літаральна аслупянелі, калі замест "нарабаванага дабра" сустрэлі ў лявонаўскай хаце незьлічоную колькасьць кніжных тамоў, і яшчэ больш – калі пры "апісаньні" кнігаў па закладках і адзнаках на іх упэўніліся, што пераважная большасьць гаспадаром прачытаная.

Паўсюль у вобласьці распачалося жніво. Яно забясьпечанае крэдытамі – якіх ніхто ня будзе вяртаць, палівам – якое адабранае ў іншых спажыўцоў, дырэктывамі – якія агучыў непасрэдна Галоўны Аграном краіны. Засталося за малым: сабраць, захаваць і "прадаць" дзяржаве, а ня тое, як было сказана на рэспубліканскай сэлектарнай нарадзе на адрас рознага мясцовага начальства, – "вы сами знаете, что я могу вам выписать"...

Да сустрэчы,
Сымон ГЛАЗШТЭЙН

СПРОБА ДАСЬЛЕДВАНЬНЯ

Што на паліцах нашых кнігарняў

Мэтаю гэтага артыкула (які з дапамогай чытачоў пакладзе пачатак, магчыма, сталае рубрыкі "ТМ") *ёсьць агляд стану беларускага кнігавыданьня. Найбольш зручней распачаць пра гэта гаворку падалося праз знаёмства з тым, што зь беларускай літаратуры маюць на сваіх паліцах магілёўскія кнігарні. Мажліва, што такая экскурсія дапаможа зацятаму беларускаму кніжніку ў ягоных пошуках адметнага і цікавага. Патаемна аўтар разьлічваў таксама на тое, што сустрэне ў кнігарні які-небудзь рарытэт. Аднак хутка сталася зразумелым, што рарытэтнасьць у нашых умовах можа набыць той зьмест, што лёс стацца рэдкасьцю пагражае любой беларускай кніжцы, незалежна ад яе зьместу і якасьці – толькі з-за факту ейнага выданьня.*

У любой кнігарні кідаецца ў вочы тое, што паўсюль пануе расейская кніга. Акрамя таго, што гэтае пананаваньне вызначаецца колькасна, прыкметна таксама і разнастайнасная аздабленчая перамога рускай кнігі. Нашая кніжка выглядае па-сіроцку. Праходзячы паўз кніжных латкоў, засьпяваеш сябе на думцы, што беларускае кнігавыдавецтва памірае, калі ўжо не памерла...

Аднак па парадку.

Кнігарня "Асьвета" на вуліцы Ленінскай. З усіх кніжных крамаў тут найменш беларускіх кнігаў. Сярод іх ёсьць вартая ўвагі "Мэтодыка разьвіцьця роднага маўленьня" Н.Старжынскай. Думаецца, што "Мэтодыка" знойдзе сваё пачэснае мейсца ў бібліятэцы як навукоўца, гэтак і "простага" кнігара. Таксама дарэчы будзе пазнаёміцца з "Тлумачальным слоўнікам". Слоўнік тлумачыць 7800 найбольш распаўсюджаных словаў і ўстойлівых выразаў у беларускай мове. Аўтары слоўніка А.Баханькоў, І.Гайдукевіч, П.Шуба. Слоўнік прыгожа аздоблены ў цьвёрдай вокладцы. (Праўда дзіўна, што назоў сэрыі "Эрудит" напісаны па-расейску). На паліцах кнігарні прысутнічаюць "100 сачыненьняў па беларускай мове", на вокладцы – Максім Багдановіч.

Кнігарня "Мір" на вуліцы Першамайскай. Тут даволі вялікі выбар дзіцячае літаратуры ў беларускай мове. Кніжкі ў мяккай вокладцы й практычна без мастацкага аздабленьня. Насупраць паліцаў зь дзіцячай літаратурай – тое, што прапануецца для дарослых аматараў. Тутака ёсьць трэція тамы Збору сачыненьняў Кандрата Крапівы й Барыса Сачанкі. Заслугоўвае на ўвагу невялічкая кніжачка "Традыцыі сямейнага выхаваньня ў беларускай вёсцы". Сярод слоўнікаў варта адзначыць "Англа-Беларуска-Рускі слоўнік".

Кнігарня "Раніца" на праспэкце Міру, што непадалёк ад падземнага пераходу. Даволі прыстойная кнігарня з параўнальна прыстойным выбарам беларускіх кніжак, як дзіцячае літаратуры, так і для дзяцей школьнага ўзросту й сталых аматараў кнігі. Раю не прамінуць увагаю невялічкую кніжку ў мяккай вокладцы "Белорусская Центральная Рада. Создание, деятельность, крах" А.Салаўёва. Кніжка цікавая кнігару, які неабыякавы да гісторыі Беларусі й які здатны чытаць "між радкоў" і рабіць праз гэта высновы. На этажэрках пільнае вока кніжніка заўважыць дзьве кнігі ў цьвёрдай вокладцы – "Сучасная Народная Лексіка" Г.Юрчанкі ды "Учебник Белорусского Языка. Для Самообразования" А.Крывіцкага і А.Падлужнага. Для чалавека, які вырашаў вывучыць беларускую мову, "Учебник" станецца надзейным у гэтай справе памагатым. Цікавае выданьне "Харавы канцэрт. Апрацоўка беларускіх песень". Кніжка будзе дарэчы пры прэзэнтацыі Беларусі грамадзянам іншых краінаў падчас бяседаў, вечарынаў.

Кнігарня "Думка" на праспэкце Міру, што супроць былога агенцтва "Аэрафлоту". У гэтай кнігарні вялікі выбар "Беларускага кнігазбору", дакладна чатыры апошнія кнігі – "Еган Вольфганг Гётэ", "Кузьма Чорны", "Эліза Ажэшка" ды "Янка Брыль". Побач з выданьнямі "Кнігазбору" – "Праўдзівы аповяд пра твой і мой радавод" Ул.Ліпскага. Пільныя вочы кніжніка зьвернуць увагу на апошнія нумары часопісу "ARCHE" – "Панславізм", "Скарына", "Габрэйскі нумар". Сярод мноства слоўнікаў рускамоўнаму чытачу раю прыдбаць "Средневековый Мир. В терминах, именах, названиях" ды "Сказки и рассказы белорусcов полешуков" А.Сержпутоўскага. Для цікаўных чытачоў дарэчы будзе прыдбаць "Беларускую Энцыкляпэдыю" – 7, 8, 9 тамы.

Кнігарня "Сьвітанак" на праспэкце Міру. У кнігарні збольшага ёсьць тое, пра што мы згадвалі вышэй. Але хацелася б засяродзіць вашую ўвагу на другім выданьні альманаху "Магілёўская даўніна" (у пытаньнях і адказах) А.Агеева, І.Марзалюка, І.Пушкіна. Гэтае выданьне, мяркуем, варта прачытаць кожнаму магілёўцу. Пад мяккай вокладкай сьціплай звонку кнігі схаваныя цікавыя веды пра гарадзкую старавеччыну...

Перад тым як скончыць агляд наяўнасьці ў абласным цэнтры беларускае літаратуры, дазволю яшчэ адну параду – шукайце цікавыя кніжкі ў беларускай мове ў самых глухіх закутках нашых кнігарняў. Такая манэра падаваць нацыянальную літаратуру й наогул кнігі беларускіх выдавецтваў сталася сёньня звычайнай.

Алесь АСІПЦОЎ

ПРАВІНЦЫЙНЫЯ ЗАМАЛЁЎКІ

Дзень у Клімавічах

Беларуская правінцыя... Тут няма гарачых, звычных для жыхароў вялікіх гарадоў, спрэчак і палітычнай напружанасьці. Няма практычна ніякіх праяваў сучаснага бурлівага жыцьця і цалкам адсутнічае капіталізм. Мястэчкоўцы спраўна і паслухмяна ходзяць на працу, за якую атрымліваюць надзвычай сьціплыя грошы. У вольны час вырошчваюць на невялічкіх зямельных лапіках бульбу і буракі, а па вечарах абмеркоўваюцца мясцовымі навінамі, кшталту: хто ўчора больш выпіў, альбо чыю жонку з кім засьпелі... Гэтак было, мажа, 100 гадоў таму, гэтак ёсьць зараз. Гэтак, думаецца, будзе й праз наступныя 100 гадоў. Час тут нібы спыніўся...

Як і кожны шараговы ўсходнебеларускі горад, Клімавічы пачынаюцца, канешне ж, з аўтавакзалу. Аўтавакзал – невялікі, бруднаваты аднапавярховы будынак, у якім дрэнна пахне і паўсюль лётаюць вялікія надакучлівыя мухі. Сваім фасадам вакзал выходзіць на пляц, па якім нясьпешна праходзяць па справах гараджане, раз-пораз праедуць калёсы з запражонай у іх клячай, іншым разам прагрукоча старэнькі аўтамабіль. На пляцы, акрамя аўтавакзала, разьмешчаны відэа-бар, проста бар, "Румачная", "Чабурэчная" і рэстаран. Што ж, гэта цалкам лягічна – прыехаў чалавек і, натуральна, яму што-небудзь захочацца зьесьці. Зойдзе чалавек у відэа-бар – там яму прапануюць, акрамя, зразумела, гарэлкі і піва, бутэрброт з ссохлай кілбасой ды варонае яйка. У "Чабурэчнай" – бутэрброт з іржавым селядцом і яйка (зразумела, што й тут ёсьць гарэлка і піва). У "Румачнай" – акрамя гарэлкі і піва могуць прапанаваць толькі адно яйка... Для тых, хто можа сабе гэта дазволіць – калі ласка, рэстаран. Трэба падняцца па пажарнай лесьвіцы (бо цэнтральны ўваход рамантуецца невядома колькі часу, пра гэта памятаюць толькі самыя старыя клімаўцы), адшукаць у лябірынце гаспадарчых пакояў афіцыянтку, прайсьці ў залю да стала і азнаёміцца, нарэшце, з мэню.

Пра гарачую ежу, калі няма ў запасе гадзіны-другой, лепш і ня ўзгадваць, бо хутчэй супу ня зварацць і дранікаў не натруць. З мэню вынікае, што хутка можна атрымаць толькі халодныя закускі: "мясное асарці" й "салат з памідорамі". Аднак хвілін праз 15 афіцыянтка паведаміць, што памідораў няма, іх проста забыліся выкрэсьліць – і зробіць гэта пры вас. Кабета прапануе салату "беласьнежка", аснова якога – капуста. Прыйдзецца браць, нічога іншага ўсё роўна няма.

Яшчэ праз 15-20 хвілінаў афіцыянтка прынясе "мясное асарці". Тое будзе некалькі шайбачкаў жудаснай на выгляд кілбасы, некалькі кавалкаў жоўтага колеру сала й парэзаная на двое... памідорына. Пра "беласьнежку" можна не пытацца: альбо яе няма альбо пра яе забыліся.

Аднак вянцом клімавіцкай рэстараннай кухні сьмела можна назваць "белы хлеб". Наўрад ці вы дзе-небудзь яшчэ зьведаеце такога. Вільготны, шэры, а самае галоўнае – да такой ступені пахнучы нечым, падобным на хлорку, што зьесьці гэта можна толькі "пад стакан", з заплюшчанымі вачыма альбо ў стане невыцерпнага голаду...

Ня ведаючы, як пераважыць дзень, наш вандроўнік, якога лёс закінуў у Клімавічы, чакае толькі першай жа магчымасьці зьехаць. І вось ён пад вечар трасецца ў адваротным кірунку ў дрэнным аўтобусе па пыльнай шашы і моліць Усявышняга аб тым, каб наперад засьцерагчыся ад наведаньня нашага райцэнтру...

А мы тут жывем штодзень.

Андрэй КУЗЬМІН
Фота аўтара

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

...з Горак

У чэрвені 19 горацкіх актывістаў Асацыяцыі ўстойлівага разьвіцьця атрымалі швэцкія дыплёмы пасьля заканчэньня курса "Устойлівае разьвіцьцё краінаў Балтыйскага рэгіёна".

Да ўрачыстасьці далучыўся нават прарэктар БДСГА В. Неўдах, які да праведзенага курса аніякага дачыненьня ня меў. Праз некаторы час некалькі іншых студэнтаў, пераважна з эканамічнага факультэту, атрымалі, ня слухаўшы лекцыяў, "ліпавыя" дыплёмы. Паспрыяў гэтаму рэктар БДСГА А.Цыганоў.

Відавочна, што наш раён да восені ды зімы не падрыхтаваны.

У Ходараўцы неабходна ўхіліць парывы вадаправоду, у Маслаках замяніць участак цеплатрасы. Каб запрацавала качельня ў Каменцы, патрэбна больш за 10 мільёнаў рублёў, шмат нявырашаных пытаньняў з рамонтам жыльлёвага фонду. У 90-кватэрным доме па вул.Калініна, 31 распачаты рамонт даху, а каб давесьці справу да канца – няма грошай. Такія ж праблемы на вул. Будаўнікоў, Якубоўскага ды інш. Трэба адрамантаваць у раёне 32 катлы, шмат грошай патрэбна толькі на будаўнічыя матэрыялы. Ёсьць неабходнасьць адрамантаваць печы адзінокім старым. У вельмі складаным фінансовым становішчы знаходзіцца райпалівазбыт. Толькі за брыкет (цэны на яго растуць, як грыбы) запазычанасьць складае 13 млн. руб. Заводы-пастаўшчыкі пагражаюць спыніць адгрузку паліва.

Нечаканае адкрыцьцё зрабіў адзін з навуковых супрацоўнікаў Беларускай сельгасакадэміі. Выпадкова на рынку ён запрыкмеціў бабулю, што гандлявала звычайнымі ракамі.

Аднак, калі навуковец прыгледзеўся да "тавару", быў нямала зьдзіўлены: менавіта гэтыя від рачных жыхароў даўно занесены ў "Чырвоную кнігу". Высьветлілася, што гэты дэлікатэсны прадукт, які каштуе па ўсім сьвеце 100 $ за кг, спакойна і ўтульна жыве пакуль на Паляшчынскім возеры, што непадалёк ад райцэнтра.

Віктар КАРАЛЬКОЎ

...зь Бялынічаў

Мясцовыя мэдыкі пачалі ўсё менш рэгістраваць хворых на пранцы.

Статыстыка па гэтаму захворваньню пачала мяняцца ў лепшы бок зь мінулага году. А за першае паўгодзьдзе году бягучага такіх хворых было выяўлена ўсяго 11 чалавек (6 жанчынаў і 5 мужчын) – у два з паловай разы менш, чым за адпаведны мінулагодні пэрыяд. 7 захварэлых жывуць у райцэнтры, 4 – у раёне. Сярод іх 4 чалавекі – рабочыя, па аднаму калгасьніку, інтэлігенту й пэнсыянэру, і 4 – беспрацоўныя. Найбольшая колькасьць ахвяраў "каханьня" знаходзіцца ва ўзросьце старэй за 40 гадоў.

Пачынаючы з сакавіка, раённая запазычанасьць па выдачы заработнай платы ўзрастае па правілах прагрэсіі.

На сёньня ў бюджэтнай сфэры яна складае 117 мільёнаў рублёў. І гэта пры тым, што ў большасьці "бюджэтных" працаўнікоў заробак традыцыйна меншы за сярэдні па раёну. Напрыклад, у траўні ён склаў 35 тыс. 855 руб. У гэтым месяцы работнікі мастацтва зарабілі ў сярэднім толькі па 18 тыс. 857 руб., сацыяльнага забесьпячэньня – па 22 тыс. 218 руб., што адпаведна ў два і ў паўтары разы менш за сярэдні раённы паказчык. Затое служачыя дзяржапарату раёна ў траўні зарабілі ў сярэднім па 61 тыс. 133 руб. Розьніца вельмі адчувальная.

Разам з гэтым цяжка не заўважыць яшчэ адну тэндэнцыю: розьніца паміж дзяржаўнай запазычанасьцю працаўнікам сяла і бюджэтнікам хутка скарачаецца.

"Аграрнаму сэктару", які ў нас традыцыйна нізкааплочваемы, ня выплачана на сёньня 140 мільёнаў рублёў. Пры гэтым работнікі 5-ці сельскіх гаспадарак з 18-ці не атрымалі сваіх грошай яшчэ за сакавік, а 12-ці – за красавік.

Міхась КАРПЕЧАНКА

...з Шклову

Сумна вядомы старшыня Акцыянэрнага таварыства "Прамень" (па просту – гэта швэйная фабрыка) сп.Жалязоўскі, пра якога ў сувязі з парушэньнямі зь ягонага боку Статуту АТ неаднойчы ўзгадваў "ТМ", вызвалены ад пасады.

Гэта здарылася ў выніку рашэньня агульнага сходу акцыянэраў. Многія работніцы прадпрыемства не губляюць надзеі, на іхнюю думку абгрунтаванай, пабачыць свайго былога кіраўніка на лаве падсудных. Тым часам дабраахвотна падаў у адстаўку дырэктар мясцовай мэблевай фабрыкі, які знаходзіўся на сваёй пасадзе менш як паўгады. Чалавек гэты – зямляк цяперашняга старшыні райвыканкаму сп.Агеева, аднак пратэкцыя апошняга, па якой дырэктар пераехаў з ранейшага месца жыхарства на новае, не дапамагла яму выратаваць прадпрыемства. Фабрыка гіне і разбураецца.

Раён жыве ў чаканьні асьцярожна паабяцаных уладай "дажынак-2000".

Многія ў раёне пасёньня пакрыўджаныя тым, што летась Лукашэнка, як вядома, пазбавіў землякоў сьвята, што было абвешчанае на ўвесь сьвет. Аднак, па словах мясцовага начальства, "дажынкі" магчымыя толькі пры ўмове высокага ўраджаю. Надзея на прыезд у раён ня толькі знакамітага земляка, але й эстрадных зорак сталася гэтымі днямі дадатковым маральным стымулам для мясцовых хлебаробаў, якія зараз шчыруюць на хлебных палетках. Дарэчы, сярэдні заробак на вёсцы на пачатак жніўня склаў да 20 тыс. руб.

Аляксандар ШЧАРБАК

"Канцэрту ня будзе",

альбо Як па волі ўладаў магілёўскія дэмакраты на 10-я ўгодкі Незалежнасьці вымушаныя былі парушыць правілы масавых шэсьцяў

Як паведамлялася ў мінулым нумары "ТМ", 27 ліпеня ў ДК швэйнікаў, у 10-я ўгодкі прыняцьця Дэклярацыі аб дзяржаўным сувэрэнітэце Беларусі, меўся адбыцца канцэрт. Аднак яго не адбылося. Паводле інфармацыі, атрыманай ад арганізатараў сьвяточнай імпрэзы, перашкодаю сталіся дзеяньні кіраўніцтва... горацкага раённага ДК. "Тыднёвік" правёў уласнае расьсьледваньне, і вось што высьветліў.

Паводле дамоўленасьцяў, дасягнутых на адным з паседжаньняў каардынацыйнай рады "Магілёўская альтэрнатыва", юбілейнае сьвяткаваньне Дня Незалежнасьці плянавалася наладзіць нетрадыцыйна – у форме народнага гуляньня з канцэртам фальклёрных гуртоў з Горак і Асіповічаў, моладзевай дыскатэкай зь віктарынай і іншымі забаўкамі.

У гарвыканкам была пададзеная адпаведная заяўка. Але адтуль наперад запатрабавалі тэксты песень і біяграфічныя дадзеныя на выканаўцаў *(гарвыканкамаўскі дакумэнт друкаваўся ў мінулым "ТМ")*. Высьветлілася, што прысуд аб тым, што варта слухаць магілёўцам, а што – не, дае ўтвораны пры аддзеле культуры **худсовет,** на які ўскладзены абавязак "лично" праглядаць і праслухоўваць канцэртныя нумары. Часу на тое, каб прадставіць іншагародні мастацкія калектывы гэтаму худсовету, у заяўнікаў імпрэзы ўжо не хапала. Урэшце дамовіліся аб тым, што ў Магілёве на сцэне ДК швэйнікаў выступіць толькі горацкі ансамбаль "Верасень", які меў відэакасэту свайго выступу, і што арганізатары (БНФ, а таксама грамадзкія арганізацыі "Кола сяброў" і "Сяброўка") ня стануць, як меркавалася, праводзіць урачысты вечар, а абмяжуюцца канцэртам. Паколькі заяўнікі шукалі, тым больш у такі дзень!, паразуменьня, а ня сваркі – умовы былі прынятыя.

Напярэдадні шмат магілёўцаў знайшлі ў сваіх паштовых скрынях прыгожыя ўлёткі зь віншаваньнем і запрашэньнем на канцэрт. Адміністрацыя ДК атрымала замову на залю і адпаведнае абслугоўваньне вечара. Аднак нечакана раніцай 27 ліпеня кіраўнік "Верасьня" Віктар Каралькоў патэлефанаваў з Горак і паведаміў, што канцэртныя строі й музычныя інструмэнты ансамблю "арыштаваныя" горацкім кіраўніцтвам, а яшчэ праз гадзіну ён жа дадаў, што кіраўніцтва мясцовай "культуры" не адпускае ўдзельнікаў ансамбля раней заканчэньня працоўнага дня. Стала відавочным, што канцэрту ў Магілёве ня быць...

Вось што распавёў рэдакцыі на гэты конт Валадар Цурпанаў, адзін з удзельнікаў падрыхтоўкі канцэрту:

– Ад пачатку "Кола сяброў" брала на сябе абавязак забясьпечыць дастаўку гуртоў "Верасень" і "Куцякі", якіх ведаюць ня толькі ў Беларусі. Аднак было прадчуваньне, што канцэрт не адбудзецца. Тут і цэнзура тэкстаў і, нават калі быў атрыманы дазвол, – быццам заставалася штосьць стрымліваючае. Бо даволі лёгка гэты дазвол быў дадзены. Я мяркую, што ўладай была выпрацаваная адпаведная схема дзеяньняў, як толькі стала вядома, якія менавіта музычныя гурты павінны выступіць з канцэртам. Мы ведаем, што да кіраўніцтва горацкага ДК прыходзілі "людзі ў цывільным". У чарговы раз крыўдна й сорамна за дзяржаву...

І вось блізу шостае гадзіны ўвечары каля ДК швэйнікаў пачалі зьбірацца людзі, каб наведаць абяцаны канцэрт. Аднак арганізатары імпрэзы вымушаныя былі выбачыцца перад імі за немажлівасьць парадавацца ў гэты вечар вясёлым сьпевам ды добраму настрою. Пасьля кароткага абмену думкамі людзі вырашылі разам пагуляць па горадзе.

Невялічкімі купкамі яны рушылі па Першамайскай. Калі няспраўджаныя гледачы сьвяточнага канцэрту прамінулі Цэнтральны ўнівэрмаг, перад імі аднекуль зьявіўся мужчына ў цывільным, які пачаў літаральна чапляцца да Анатоля Фёдарава, які на той момант быў роўна такім жа мінаком, як любы іншы чалавек на гэтай вуліцы. Аднак афіцыйнага выгляду мужчына ведаў, хто тут проста мінак, а хто "асоба афіцыйная", бо чапляўся да сп.Анатоля з настойлівым пытаньнем: ці ёсьць у кіраўніка абласной суполкі БНФ дазвол ад гарвыканкама на шэсьце. Аднак сам "чалавек цікаўны" не жадаў ні назвацца, ні патлумачыць свайго права на тое, каб перашкаджаць людзям мірна шпацыраваць па гарадзкой вуліцы.

З гэтага часу былі заўважаныя і некалькі міліцэйскіх машынаў, сярод якіх быў зялёны мініаўтобус ОМОН (адтуль удзельнікаў прагулкі здымалі на відэакамэру).

Тым часам гуляючыя, шэрагі якіх памалу радзелі, дайшлі да пляцу імя сусьветнага пралетарскага правадыра таварыша Леніна. Адтуль рушылі па праспэкце Міру ў бок Дубравенкі. Месца, адкуль, на думку гісторыкаў, пачаўся горад, так званае гарадзішча Зьмяёўка, і сталася канчатковай кропкай іх сумеснага гуляньня...

Цікава, чым кіраваліся людзі, што завіталі менавіта на гэтае месца? Якая паралель з нашым часам была ў тым? Што яднала месца стаянкі першабытнага чалавека й сучасную Дэклярацыю аб сувэрэнітэце? Ці не сымбалічна: 10 год незалежнасьці прывялі магілёўскіх дэмакратаў да месца, зь якога пачаўся горад тысячы год таму?!

І пакуль людзі стаялі ля драўлянае скульптуры і разважалі пра тое, ізноў аб'явіўся той самы "чалавек цікаўны", які гэтым разам рэкамэндаваў сябе такім чынам: *"заместитель начальника по охране общественного правопорядка подполковник* ***Оленушкин****"*. Ён працягваў высьвятляць наяўнасьць "дазволу...", а пасьля таго, як гуляючыя паўтыркалі бел-чырвона-белыя сьцяжкі, якія да таго трымалі ў руках, у курганнае падножжа драўлянай скульптуры, ён жа патрабаваў прыбраць іх, бо "на это у вас нет разрешения"...

На тым публічнае сьвяткаваньне амаль што й скончылася. Незразумелым засталося толькі, якая ўсё ж небясьпека для ўлады тоілася ў тым канцэрце і ў спакойным гуляньні па родным горадзе купкі людзей, якія мелі гэтым вечарам колькі вольнага часу...

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК па пытаньнях культуры
Фота В. Цурпанава

КУТОК ФІЛЯТЭЛІСТА

Чацьверты стандартны выпуск

Сярод мноства паштовых маркаў прафэсіяналы ад філятэліі аддаюць асаблівую перавагу стандартным маркам. Яны маленькага фармату, часта зь вельмі простым, някідкім сюжэтам. Іхныя гіганцкія наклады й ўсюдыіснасьць (на пошце вам іх прапануюць у першую чаргу) робяць іх звычайнымі й малазаўважальнымі для большасьці людзей. І толькі сапраўдныя калекцыянэры ведаюць, што праз пэўны час гэтых маркаў застанецца вельмі мала. Адпаведна ў рэйтынгах філятэлістычных аўкцыёнаў кошты на гэтыя маркі хутка пойдуць у гару. Яшчэ праз пэўны час яны будуць, як правіла, самымі дарагімі.

Як вядома, маркі – гэта візытоўка краіны, і стандартныя выпускі заўсёды адпавядаюць гэтаму вызначэньню. Таму часьцей за ўсё на іх выяўленыя дзяржаўныя сымбалі й партрэты прэзыдэнтаў. Менавіта такімі былі тры папярэднія выпускі беларускіх стандартных маркаў. І вось – зьявіўся чацьверты.

Першыя ягоныя маркі выйшлі ў 1998 годзе й адразу ж прыцягнулі ўвагу людзей. Яны былі зробленыя ў досыць рэдкаснай манэры "этнаграфічнага выпуску". Зубар і ліра, вадзяная й ветраная млыны, касьцёл і царква, цымбалы і бусел, калядная зорка і купальскае кола – вось што было іхнымі сюжэтамі. Яны аказаліся настолькі ўдала зробленымі, у тым ліку й графічна, што ў сувязі зь пераходам да новых тарыфаў у студзені 2000 году было вырашана не рабіць новы стандартны выпуск, а працягнуць папярэдні, але з новымі наміналамі. На марцы наміналам у 1 рубель – выява зубра, у 3 рублі – ліра, у 5 рублёў – царква-крэпасьць у Сынкавічах, у 10 рублёў – купальскае кола. Зьявіліся й два новыя сюжэты – "Танец крыжачок" (20 руб.) і дзявочая варажба ў купальскую ноч. На апошняй марцы тарыф абазначаны літарай "А", што адпавядае тарыфу для перасылцы простага ліста вагой да 20 грамаў па Беларусі.

Трэба зазначыць, што ўдалым гэты выпуск зрабіў аўтар сэрыі, мастак В.Сташчанюк. Ягонае імя добра ведаюць ня толькі майстры й аматары маляўнічага мастацтва, але й усе тыя, хто неабыякава ставіцца да гісторыі й прыгажосьці Беларусі. Ён набыў вядомасьць цудоўнымі работамі на гістарычныя тэмы, у якіх вельмі скрупулёзна ўзнавіў рысы мінулых часоў. Тое, што менавіта гэты майстар быў запрошаны да стварэньня выпускаў стандартных беларускіх марак, безумоўна, сьведчыць пра добры густ выдавецкага цэнтру "Марка".

ФІЛЯТЭЛІСТАМ НА ЗАЦЕМКУ

Зьвяртаю ўвагу ўсіх зацікаўленых асобаў на тое, што ўжо адбылося некалькі дадрукоўак стандартных маркаў. Фактычна, кожная новая дадрукоўка – гэта новы выпуск. Аднак у нашых каталёгах гэтым выпускам не прысвойваюць асобныя нумары. Але ж вядома, што ўсе маркі, надрукаваныя на Барысаўскай фабрыцы, маюць уласныя нумары – у ніжнім куточку паперы.

Калекцыянэры не адразу заўважылі гэты "падвох". Рэч у тым, што падобныя дадрукоўцы ўжо мелі месца ў папярэднія гады, аднак выдавецтва "Марка" тады прамаўчала, а калі калекцыянэры спахапіліся, многіх маркаў ужо ў горадзе не было.

Таму, пакуль мінула мала часу ад апошняга стандартнага выпуску, мы яшчэ ў стане папоўніць свае калекцыі. Зразумела, што дзеля гэтага прыйдзецца пабываць ва ўсіх паштовых аддзяленьнях, аднак для сапраўдных аматараў гэта, канешне, ня ёсьць праблемай.

Паведамляю нумары заказаў тых выпускаў, пра якія ведаю на момант 1 ліпеня 2000 году. Марка "Зубар" наміналам у 1 рубель – №698-99 і №742-2000. Марка "Царква ў Сынкавічах" наміналам у 5 рублёў – №697-99 і №732-2000. Марка "Купальскае кола" наміналам у 10 рублёў – №№696-99; 731-2000 і №757-2000. Марка "Вадзяны млын" наміналам у 30 рублёў – №707-2000 і №740-2000.

Такім чынам ужо тры стандартныя маркі выпушчаныя ў бягучым годзе па два разы, а "дзесяцірублёвая" мела нават тры выпускі.

Уладзімер ЗАРЭМСКІ

АБ'ЯВА

У Магілёве адчыненая грамадзкая прыёмная, дзе можна атрымаць бясплатную кансультацыю па пытаньнях абароны правоў чалавека.

Кансультуе грамадзянаў юрыдычная група мясцовага аддзяленьня Беларускага Хельсінскага Камітэту і Магілёўскага праваабарончага цэнтру.

Адрас: 212030, г. Магілёў, вуліца Ленінская, дом 27, пакой 57 (памяшканьне МГА «Гуманітарная ініцыятыва»).

Кантактны тэлефон: 25-90-91.

ЛЕПШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯСЯТКА 90-Х

Новае неба, якое зьдзіўляе

Пілёты маўклівых машынаў
Сядзяць у жалезных кабінах,
Цесных ды няўтульных,
Болей падобных на карцэр...

"Цэпеліны"
Гурт "Новае Неба"

"Рок-н-рол – гэта ўнутраная свабода, сацыяльнасьць тэкстаў. Калі гурт пачынае сьпяваць пра "кветачкі", ён самачынна трапляе ў нейкі іншы кшталт, як бы ён "цяжка" ня граў... Рок-н-рол – гэта ў любым выпадку музыка пратэсту".

Кася Камоцкая

Зьяўленьне на пераважна мужчынскай рок-н-рольнай сцэне жаноцкае зоркі – заўжды падзея, на якую даволі актыўна рэагуюць музычныя крытыкі. Варта адзначыць, што гэтая праява ёсьць уласьцівасьцю інтэрнацыянальнай, так – паўсюль. Найчасьцей жаноцкая зорка, натуральна рок-н-рольная, узыходзіць у часы ўсенароднай паняверкі, разгубленасьці перад выбарам шляху. У 91-м малавядомая шырокім колам беларускіх слухачоў бард-сьпявачка Кася Камоцкая з гітарыстам Лявонам Шырыным распрацоўваюць музычны праект, якому Адам Глёбус прыдумляе найменьне "Новае Неба". У станаўленьні "НН" бралі таксама ўдзел музыкі з "Мроі", якія цягам 6-ці гадоў вызначалі стылістыку новай музычнай каманды. Праўда, пра "мройную" стылістычную вызначальнасьць можна было казаць хіба што адносна, бо сьпявала ўсё ж Кася Камоцкая. Электрычны рок сталага гурта нейкім парадаксальным, але й натуральным чынам спалучаўся з рок-н-рольнай недасьведчанасьцю новай зоркі, у якой відавочна прарываліся бардаўскія інтанацыі. Прайшоўшы пэўны шлях і азірнуўшыся, спадарыня Камоцкая сама сваё вакальныя дараваньне ацэньвае зь вялікай доляй скептыцызму, але пры гэтым адзначае: "Вакал я не ўважаю за галоўнае ў рок-музыцы. На сцэне галоўнае – асоба, альбо гурт як асоба, альбо чалавек як асоба. Чалавеку-гледачу цікава ўбачыць на сцэне Чалавека-сьпевака...". Як бы там ні было, але гурт спадабаўся слухачам, тым больш, што кампазыцыі "НН" слухалі людзі заангажаваныя, для якіх зьяўленьне нечага новага, неардынарнага й пабеларуску – сама па сабе значная падзея.

Дэбютавала "НН" у менскім ДК чыгуначнікаў у памянёным 91-м. Тады ж на студыі "Каўчэг" запісваецца дэбютны альбом "Дзеці чорнага гораду" пад акампанімэнт маленькага аркестрыка зь віялянчэлі, скрыпкі, бас-гітары ды бубна. Для Беларусі гэта было новым і нечуваным. Праслухоўваньне альбому цешыла слых таксама вытанчанасьцю тэкставаньняў, што не было, праўда, дзівам, бо аўтарамі вершаў былі Адам Глёбус, Алесь Разанаў, Міхал Анемпадыстаў, Ігар Бабкоў, Таццяна Сапач. Дамінантай сюжэту было ўсё тое ж спрадвечнае беларускае – смутак, разгубленасьць і, канешне ж, беларускі аптымізм. Наступны альбом "Сон у трамваі" быў запісаны толькі праз тры гады. Аб тым,што сталася прычынай даволі вялікай пярэрвы, можна толькі здагадвацца. Хаця новыя песьні ўсё ж час ад часу гучалі на хвалях радыёстанцыі "Беларуская Маладзёжная" ды шматлікіх моладзевых фэстах.

А "Сон у трамваі", нягледзячы на даволі працяглы творчы супынак, стаўся лягічным працягам папярэдняга альбому. Разам з тым меў ён і шэраг адрозьненьняў, перадусім прафэсійнага кшталту, бо гурт пасталеў. На традыцыйных "Рок-каранацыях" гэтую сталасьць адзначаць наданьнем Касе Камоцкай неафіцыйнага тытулу "Рок-князёўны". Аднак яна, камэнтуючы падзею, па-ранейшаму дэманструе сьціпласьць: "Гэта фактычна была не мая перамога, але хутчэй сьведчаньне недастатковай разьвітасьці беларускай рок-сцэны, калі адсутнічае нармальная колькасьць рок-сьпявачак, а тытулы раздаюцца даволі проста".

"НН" шмат і пасьпяхова канцэртуе, гурт набывае ўсё больш папулярнасьці. Тым больш, што негатыўныя грамадзка-палітычныя тэндэнцыі сярэдзіны 90-х злабадзённа знаходзяць сваё адлюстраваньне ў ягонай творчасьці. Чарговы альбом "Go home" стаўся яркім увасабленьнем такой злабадзёнасьці, ды толькі ці было тое апраўданым? Сацыяльна-палітычнай тэматыкай былі прасякнуты і наступны альбом "Мая краіна" (1996 год). Ён, дарэчы, падвёў рысу пад працяглай і даволі плённай супрацай "НН" і "Мроі".

А ў 97-м запісваецца касэта-зборка "Выбранае", над якой разам з Касяй працуюць музыкі з "Уліcу", у прыватнасьці Слава Корань. Ізноў, як і раней, гурт актыўна канцэртуе, але ягонае гучаньне павольі становіцца больш "цяжкім", да чаго, варта сказаць, фэны "НН" паставіліся з паразуменьнем.

Пра гурт даўно трывала і паважліва ведаюць у Польшчы й Украіне, бо час ад часу "НН" наведваецца туды з канцэртамі. А вось па сваёй краіне гурт гастралюе замала (не па сваёй, зразумела, віне). Час ад часу музыкі бяруць удзел у некаторых музычных праектах, колькасьць якіх таксама недастатковая. У адным з інтэрвію сп-ня Камоцкая са скрухаю зазначае, што добрых вершаў не стае, як, дарэчы, і грашовых сродкаў на запіс чарговага альбому.

Летась "НН" запісаў праграму "Cepieliny" – гэтым разам на CD. Праграма складаецца зь пераважна старых кампазыцыяў, якія вытрымалі праверку часам, і некалькіх новых. Але вызначаецца перадусім гучаньнем. Вакал Касі Камоцкай ніколькі не губляецца ў мэталёвых акордах Славы Кораня. Крытыкі па-рознаму паставіліся да новай працы, але абыякавасьці, што найважней за ўсё, не было.

...Аднойчы, як бы між іншым, Кася Камоцкая зазначыла: "Мне заўжды здавалася, што калі б я была мастаком, дык абавязкова пачала б маляваць неба, якое заўжды зьдзіўляе сваёй непаўторнасьцю".

"Новае Неба" таксама здольнае зьдзіўляць.

Алесь АСІПЦОЎ

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Тыднёвік Магілёўскі

Аналітычна-інфармацыйная газэта.
Заснаваная Магілёўскім ГА «КОЛА СЯБРОЎ».
Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку 06.11.1996 г. за № 831.
Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэл./факс: 31-04-15, 22-97-82.
E-mail: krug@user.unibel.by
Інтэрнэт: http://tydniovik.hypermart.net

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у абласной друкарні імя Я.Свярдлова, г. Магілёў, Першамайская 70. Замова 30. Наклад 2000 асобнікаў. Падпісана да друку 03.08.2000 г. а 17.00.